Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5309 — 17/30 ՅՈՒԼԻՍ 1903 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ — 6 ՃԷՍԱԶԻՒԼ ԷՎՎԷԼ 1321 — Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5309

درعلیه ده‌غلطه ده ﴿ آره‌ولك ﴾ غزه‌تسی اداره‌خانه‌سی

Նամակ կամ որեւէ գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ԳՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանցօ փողոց Թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱ ԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառացիներու համար տարեկան	140	դրս
» » » » վեցամսեայ	70	»
» » » » եռամսեայ	40	»
Օսար երկիրներու համար տարեկան	40	Ֆր.
» » » վեցամսեայ	20	»

Դրամի փոխարէն փոսքայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով։
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի։

Մանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

20 ՓԱՐԱ 20

ՊԱՊՈՒԹԻՒՆԸ ԱՆՑԵԱԼԻՆ ՄԷՋ

Ա.

Այն միջոցին երբ տիեզերական ուշադրութիւնը դէպի Վատիկան դարձած է, Լէոն ԺԳ.ի մահուան եւ անոր յաջորդին մօտաւոր ընտրութեան պատմառովը, կ'արժէ համառօտ ակնարկ մը նետել Պապութեան անցեալին վրայ, տեսնելու համար թէ ի՞նչ շրջաններէ անցած է, մինչեւ որ ներկայ ուժգակին հասած է, զի յայտնի է թէ առաջ աշխարհական իշխանութիւն ալ ունէր, հետեւաբար չատ աւելի ազդեցիկ ու զօրաւոր էր։ Հետաքրքրաշարժ է ուսումնասիրել թէ ի՞նչպէս ստացաւ զան, ի՞նչպէս գործածեց ու յետոյ ի՞նչպէս կորսնցուց։

Քրիստոնէութեան առաջին դարերէն ի վեր Հռոմ քաղաքը ունեցած է իր յատուկ եպիսկոպոսութիւնը զոր լատին ժամանակագիրները Պետրոս Առաքեալին յաջորդութիւն կը կարծեն։ Այս եպիսկոպոսները մինչեւ 8րդ դարուն կէսերը աշխարհական ա՛ւ է իշխանութիւն չունենալով՝ սոսկ հոգեւոր պաշտօն կը վարէին, ինչպէս աշխարհի այլ եւ այլ կողմեր գտնուած եպիսկոպոսները, սակայն միշտ կը տածէին այն իտալը թէ իրենք են ընդհանրական Եկեղեցիին գլուխը, տիրոջոս մը զոր ոչ երբեք ճանչցան Յոյն եւ Հայ Եկեղեցիները, այսինքն Արեւելեան Քրիստոնեաները, եւ միայն Արեւմտեան Եւրոպիոյ նորադարձ Քրիստոնեայ ազգերը ընդունեցին, որովհետեւ Հռոմայ Աթոռէն կարգուած մխիթարութեանց ձեռքով հաւատքի եկած էին եւ բնական է անոր հոգեւոր իրաւասութեան ներքեւ պիտի ըլլային, ու պիտի համարէին զայն գլուխ Եկեղեցիի, որմէ դուրս ուրիշ Եկեղեցիներու գոյութեանը վրայ գաղափար անգամ չունէին, ժամանակին հանգամանքներն այնպէս ըլլալով որ արեւմուտք ու արեւելք իրարու հետ գրեթէ հաղորդակցութիւն անգամ չէին ըներ։

Հռոմայ եպիսկոպոսներուն բոլոր Արեւմտեան Եւրոպայի վրայ ձեռք բերած հոգեւոր նուիրապետութեանը վրայ 8 դարուն կէսերը աշխարհական իշխանութիւն մըն ալ աւելցաւ հետեւեալ կերպով։

Այդ միջոցները (741–742) Հռոմի եպիսկոպոսն էր Զաքարիա, Ս. Պետրոսէն հաշուելով 91րդ Պապը։

Ֆրանսայի ժողովուրդը սիրով ընդունեց Քահանայապետութեան վճիռը, երբ պատմութեան մէջ ծանօթ Պէպէն կարճահասակ Թագաւոր օծուեցաւ 752ին, իր խնդրանքին վրայ, Պապի ներկայացուցիչ Ս. Վանիֆակէն, որ Գերմանիոյ առաքեալն էր։

Հռոմայ Աթոռէն Պեպէնին եղած այսքան մեծ ծառայութիւն մը պէտք չէր որ անվարձահատոյց մնար։ Պապական այդ վճիռը ձրի տրուած չէր։ Սակրկոնութիւնը նախապէս եղած էր։ Ֆրանսայի նոր Թագաւորը որ Քարլովինգեան արքունի ցեղին հիմնադիրն եղաւ եւ որու որդին է իրմէ աւելի նշանաւոր Շարլըմայն (Մեծն Կարոլոս), չուշացուց իրեն ընելիք փոխարինութիւնը։ Զորս տարի ետք Ալպիանեսէն անցնելով Հիւսիսային Իտալիա մտաւ, յարձակեցաւ 568 թուականէն ի վեր հոն տիրող Լոմպարացիներուն վրայ, որուն մայրաքաղաքն էր Բաւիա, մտա մը երկերներ առաւ անոնց ձեռքէն եւ նուիրեց վերնանձնաբար Ստեփան Բ. Պապին (756)ին որ յաջորդած էր Զաքարիային։

Ահա թէ ի՞նչ կերպով սկսաւ Պապերու աշխարհական իշխանութիւնը, զոր վարեցին ամբողջ 1114 տարի 165 Պապեր յաջորդաբար, սկսեալ վերը յիշուած Ստեփան Բ. Պապէն՝ որ 92 դրդ էր, մինչեւ Պիոս Թ. որ 256դ Պապն եղաւ եւ իր օրով կորսուեցաւ աշխարհական իշխանութիւնը։

Քաղաքական իշխանութիւն մը ձեռք բերելէն ետքը՝ Պապութիւնը աւելի ազդեցիկ դարձաւ Եւրոպայի մէջ։ Պէպէն կարճահասակի որդին Շարլըմայն (768–814) իր հօրը Պապէն ըրած հողային պարգեւը հաստատեց ու ընդարձակեց Լոմպարտացւոց աւարներով 774ին եւ հրաւիրակուեցաւ Թագաւոր Իտալիոյ, որուն եւրեք չորրորդին աէր դարձած էր։ Յետոյ չարունակելով իր աշխարհակալութիւնները՝ իր միահեծան իշխանութեան տակ առաւ բոլոր այն երկիրները որ կը գտնուին Էպրո, Օսէր, Դանուբ եւ Բօ գետերուն ու անոնց հովիտներուն մէջ։ Տիեզերական միապետութիւն մըն էր ան, Եւրոպայի մէջ կազմուած, որուն նմանը չէր տեսնուած Հռոմայեցւոց պետութենէն ետքը։ Այս մեծածաւալ տէրութեան պետը որոշեց նախկին հռոմէական արեւմտեան կայսրութիւնը վերականգնել եւ նախկին կեսարներու թագը իր գլուխը դնել նոյն իսկ անոնց մայրաքաղաքին, Հռոմի մէջ։ Արդ որո՞ւ ձեռքէն ընդունելու էր այդ կայսրութեան թագը որ թէ՛ աւելի վեհապանծ ըլլար եւ թէ աւելի նուիրական։—Նոյն իսկ Պապին, որ իբր փոխանորդ Պետրոսի եւ Քրիստոսի՝ գերմարդկային հանգամանք ունեցողի երեւոյթ մը ունէր միջնադարեան այդ ժամանակներուն մէջ։ Ուստի 800 թուականին՝ Ծնունդեան ծոնին օրը՝ Հռոմի Ս. Պետրոս եկեղեցիին մէջ հանդիսաւորապէս կայսր պսակեցաւ Լէոն Դ. Պապէն որ 96դ Պապն էր (795–816)։

Կայսերական այս թագադրութիւնը Պապին ազդեցութիւնը բարձրագոյն կէտին հասցուց յաջորդ բոլոր հաւատացելոց, որոնք կը տեսնէին անոր անձին վրայ ոչ միայն կրօնական եւ կամ աշխարհական իշխանութիւնը միացեալ, այլ եւ կայսերական թագ ու պատիւ չնորհողի գերադոյն հեղինակութիւն իբր յԱծուսատուեալ։

Սակայն Շարլըմայն չէր գուշակած թէ ի՞նչ նախընթաց մըն էր որ կը հաստատէր Պապին այդպիսի իրաւունք մը տալով, եւ թէ իր յաջորդները ինչե՛ր պիտի քաշէին այդ դրութենէն։ Ինքը ուզած էր կրօնի ազդեցութիւնը իր օգտին գործածել, աւելի նուիրական դարձնելու համար իր ոյժը եւ իր նարամատատ կայսրութիւնը։ Պապերն ալ անոր եւ յաջորդներուն տրամադրութիւնը իրենց տեսակէտէն շահագործել միայն նպատեցան, իրենց կրօնական հանգամանքին կցելով իրաւասութիւն մը թագեր եւ գահեր բաշխելու, իշխանութիւններ տալու եւ առնելու, մէկ խօսքով, կապելու եւ արձակելու նաեւ քաղաքականապէս կամ մարմնաւորապէս, ինչպէս կ'ընէին կրօնապէս կամ հոգեւորապէս։

Այսպիսի իշխանութիւն մը Պապերուն ձեռքը՝ վիրնկը կը հանդիսացնէր աւելի մեծ քան քրիստոնեայ կայսրերը եւ թագաւորները, բոլորովին գեր ի վեր քաղաքական եւ աշխարհական ամէն իշխանութենէն եւ կապէ ու քրիստոնեայ Եւրոպան կը դնէր ասատածպետական կառավարութեան մը տակ, գլուխը ունենալով Հռոմայ Պապը որ պիտի խօսէր եւ հրամայէր յանուն եւ ի դիմաց Աստուծոյ, իսկ թէեւ ու բաղուկ՝ քրիստոնեաներու կայսրերն ու թագաւորները՝ որոնք պարտաւոր պիտի ըլլային գործադրել անոր հրամանները ու պատգամները։

Շարլմանի յաջորդներուն մէջ գտնուեցան չատեր որ չանդգդարձան այս կացութեանը եւ չդգացին ծանրութիւնը։ Նոյնպէս եղան Պապեր որ պէտք եղած ծին պէս չդիտցան ըմբռնել իրենց առջեւ բացուած ասպարէզին բոլոր կէտերը ու կարեւորութիւնը, եւ փոյթ չունեցան կարելի եղած ամէն օգուտ հանել անկէ։ Սակայն ոչ ամէն կայսրեր իրարու կը նմանէին եւ ոչ ալ ամէն Պապեր։ Թէ՛ մէկ եւ թէ միւս դասակարգին մէջ գտնուեցան ապա այնպիսիներ, որ լիովին խելամուտ էին իրենց կացութեանը, եւ իւրաքանչիւրը ուզեց իր դիրքը աղէկ գործածել։ Ասկից առաջ եկաւ ապատասխան մը տուաւ ամուսնոյն յարձակողական խօսքերուն։

—Կոմս Շթենկէլը տեսնելու չգացիր, այլ այն անձը՝ որ անոր հետ կը կենակցի, միեւնոյն անունին տակ, եւ զոր լաւ կը ճանչնաք...

Ժընըվիէվի հանդարտ խօսքերը կատաղութիւն պատճառեցին Քրիսթիանի։

—Ամէն բան բացայայտ կերպով խօսինք, քանի որ այդպէս կ'ուզէք, դուչեց Քրիսթիան։ Օրիորդ Տէարիէլի, իմ նախկին սիրուհիս մօտ գացեր էք...

—Այո՛։ Բայց ո՞վ ձեզի իմաց տուաւ այդ այցելութիւնը։

—Նոյն ինքն Էթիէննէդ։

—Ըսել է դուք ալ անոր քոլէն կուգաք։

—Այդպիսի այցելութիւն մը աւելի զարմանալի է ձեզի, քան թէ իմ կողմէ։

Քիչ մը տգգունած, բայց հաստատակամ, տաքի եկաւ Ժընըվիէվ ու զանդակը հնչեցուց։

—Սիրելի Քրիսթիանս, գաղափարներու այնպիսի կարգի մը կը հետեւիք որ ինծի համար անհրաժեշտ կը թուի ձեր հօր ներկայութիւնը, լսելու համար հոս ըսուածները, որովհետեւ կրնայ ըլլալ որ անդարմանելի խօսքեր տեղի ունենան։ Անկա՛ կայ ու դատաւոր պիտի ըլլայ միեւնոյն ատեն։

Սենեկապանուհին ներս մտաւ։

—Խնդրեցէք Պ. Վէրնիէէ անյապաղ վեր ելլելու, իսկ դուք վար իջէք։ Ձեզի պէտք չպիտի ունենամ հիմա։

Ժընըվիէվ այնքան հիանալի պաղարիւնութիւն մը ցոյց կու տար որ Քրիսթիանի կատաղութիւնը կրկնապատկուեցաւ, իր ստորակայութեան գիտակցութիւնը ունենալով։ Անգամ մըն ալ ղդաց թէ իր կինը, բարոյապէս կը տիրապետէր իր վրայ։ Իրեն այնպէս թուեցաւ թէ Ժընըվիէվի ոչքերը արհամարհական արտայայտութիւն մը ունէին։

—Տեսանենք ի՞նչ բացատրութիւն պիտի տաք էթիէննէդ Տէարիէլի մը այցելութեան գացած ըլլալուդ համար, դուք որ պարկեշտութեան առանձնաշնորհումներով ամրապնդուած էք, ըսաւ Քրիսթիան դառն չեշտով մը...

Մանկամարդ կինը նոյն իսկ չհաճեցաւ պատասխանել։ Վառարանին առջեւ կեցած՝ կը սպասէր, այնքան ցուրտ կերպով որքան այն մարմարը՝ որուն կրթնած էր։ Բայց եթէ Քրիսթիան կարող ըլլար ուշադրութիւն դարձնելու, սենեակին լռութեան մէջ պիտի լսէր Ժընըվիէվի կարճ շնչառութիւնը, սրտին գահավէժ տրփումներէն չնչասպառ։ Արագ ոտնձայնները ու մատանի մարդու մը ձեռքին տակ մղուած դռան մը ձայնը լսուեցաւ, եւ անա Վէրնիէ ներս մտաւ։ Նախ իր զաւակը դիտեց՝ բարկութենէն սարսուռն, յետոյ հարը՝ հպարտ ու լուրջ։ Վէրնիէ անձկութեամբ շարժեց գլուխը ու նստարանին վրայ բազմեցաւ։

—Հայր, ըսաւ Ժընըվիէվ, ձենէ խընդրեցի հոս գալ, որպէս զի ինծի օգնէք Քրիսթիանի բացատրելու համար այն շարժառիթները՝ որոնք մեզ հարկադրեցին այդ այցելութիւնը տալու, այնքան սուղի նստած։ Քրիսթիան քիչ մը առաջ կը մեղադրէր զիս, ըսելով թէ ըրածս անուղիղ բան մըն էր, նոյն իսկ անկում մը...

—Աղէկ համարձակութիւն ունի անիկա, յայտարարեց Վէրնիէ բրուտեամբ ու իր սովորական ընտանութեամբ։ Զաւակս, կը կարծե՞ս որ հետաքրքրութեան կամ զուարճութեան համար որոշեցինք այցելութիւն տալ այդ արարածին... Ամէն բան պէտք է ընել։ Ուզեցինք գիտնալ թէ անիկա ի՞նչ մտադրութիւններ ունէր քու նկատմամբդ, ու հիմա որոշապէս գիտենք։ Անտարակոյս, այդ դիմումը դժնդակ էր մեզ երկուքիս համար։ Բայց չենք ցաւիր այդ մասին։ Որովհետեւ կատարելապէս լուսաբանեց կացութիւնը։ Օրիորդ Տէարիէլ բացարձակ անկեղծութիւն ցոյց տուաւ։

—Սիրելի Քրիսթիան, ինքզինքս բարեբախտ կը համարեմ որ լաւապէս կատարեցի ինծի ներուն եւ թէ՛ իր ընկերներուն համակրանքը չհասած ըլլայ, կէսական օսմ. ոսկի եւս միեւնոյն վարժարանի բարձրագոյն կարգի այն երկու սաներուն, որոնք ամէնէն յաջողը կը հանդիսանան թուրքերէնի եւ հայերէնի մէջ. տոքթ. Պայընդրեան էֆ. ալ անգլիերէն գիրք մը կը խոստանայ այն տղուն, որ այդ ճիւղին մէջ ամէնէն յաջողը կը հանդիսանայ։

Տասնէ աւելի աշակերտներ կը մասնակցին այս վերջին երեք ճիւղերու համար բացուած գրաւոր մրցումին, ու իւրաքանչիւրը իր կարողութեան չափով, կը գրէ նախապէս որոշուած նիւթերու վրայ։ Քննութիւնը կատարուած էր, ու Սահակ վարդապետի ձեռքին մէջ կը գտնուէին յաղողածներուն գրութիւններն ու անունները, բայց անոնց անունները հրապարակաւ դեռ չարտասանած, մրցանակի օգտակարութեան հետ նաեւ անոր վճռաբեկիչ հանգամանք մը ունենալը պարզեց, եւ խօսքը ուղղելով այն աշակերտներուն, որոնք քիչ վերջ իրենց յաղողած ըլլալը պիտի դգային, ազդու չեշտով մը խրատեց այդպիսիները՝ չթուլնալ իրենց դպրոցական աշխատութիւններուն մէջ, այլ աւելի ուժ դալ գալիք տարիներու մէջ յաղողելու համար. մանաւանդ որ ըսաւ, «չահողներն ալ, արդէն ձեր եղբայրներն են. ու այդ պատիւը կը վերաբերի ամբողջ դաստարանին» են. ու Օտապաշեան վարդապետ աշակերտները նախապէս իր ընկերներուն համար պատրաստելէն յետոյ՝ տուաւ անունները մրցանակ շահողոց, բուռն ծափահարութեանց մէջտեղ։

Սպարթալեան էֆ.ի բարի ու օգտակար տրամադրութիւնը կը հաղորդէ Սրվազի կրթական տեսչութեան՝ մեր ծանօթ ու շատ սիրուած գրագէտներէն մէկուն, Ռուբէն էֆ. Որբերեանի միջոցաւ։ Մէկ քանի ամիսներ առաջ, երբ Որբերեան էֆէնտի Սրվազ կը գտնուէր, մրցանակաբաշխութենէն յետոյ, Սահակ վրդ. Օտապաշեան Սպարթալեան էֆ.ի այս ձեռնարկին օգտակարութիւնները թուելով, ներկաներու կրթասիրութեան դիմում ըրաւ, որպէս զի անոնց մէջէն ալ յառաջիկայ տարուան համար, դանագան ճիւղերու մէջ յաջող ներկայացող աշակերտներու նուէրներ խոստացողներ գտնուին, քաջալերելու համար ուսանողները։ Այս գեղեցիկ առաջարկը իրեն յատուկ ընդունելութիւնը գտաւ ներկաներուն մէջ։ Օտապաշեան վարդապետ ինքն ալ նուէրներ խոստացաւ, իր սիրած մէկ քանի ճիւղերուն մէջ յաջողածներուն համար. առաջարկուած դասերուն մէջէն գծագրութիւնը եւ ո՛չ մէկուն մտքէն կ'անցնէր, Վարդան էֆ. Մեծատուրեան, երբ այդ կարեւոր ճիւղին անտեսուիլը նշմարեց, իր կողմէն գեղեցիկ նուէր մը խոստացաւ ամէնէն աղուր գծագրող աշակերտին։ Վերջերս գեղարուեստի այս մասն ալ սկսաւ մշակուիլ Սրվազի աղգ. վարժարանին մէջ, վկայեալ եւ հմուտ նկարչի մը հսկողութեամբը։

Այս առաջին առիթս, ուր Օտապաշեան վարդապետը տեսնելու եւ ունկընդրելու բարեբաղդութիւնը ունեցայ, հաճոյքներու ամէնէն մեծը զգացի։

Սրվազ — ՍԵՊՈՒՀ

ԵՐԶԱՆԻԿ ԽՆԱՄԵԽՕՍԸ

(ՆՈՐԱՎԷՊ)

(Շար. երեկի թիւեն եւ վերջ)

Ուընէ, երկնցուած ձեռքը համբուրելու համար իր ձեռքին մէջ առնելու պահուն, յանկարծ դողալով՝ երկու քայլ ետ քաշուեցաւ։ Տիկին Տանքուռ նայեցաւ զարմանահար։ Ուընէ դժուարաւ պատասխանեց։

—Ահա, տիկին, ինքզինքս բարեբախտ կը համարեմ որ լաւապէս կատարեցի ինծի տաք։ Ինչպէս զի ինծի օգնէք Քրիսթիանի բացատրելու համար այն չարժառիթները՝ որոնք մեզ հարկադրեցին այդ այցելութիւնը տալու, այնքան սուղի նստած։ Քրիսթիան քիչ մը առաջ կը մեղադրէր զիս, ըսելով թէ ըրածս անուղիղ բան մըն էր, նոյն իսկ անկում մը...

—Աղէկ համարձակութիւն ունի անիկա, յայտարարեց Վէրնիէ բրուտեամբ ու իր սովորական ընտանութեամբ։ Զաւակս, կը կարծե՞ս որ հետաքրքրութեան կամ զուարճութեան համար որոշեցինք այցելութիւն տալ այդ արարածին... Ամէն բան պէտք է ընել։ Ուզեցինք գիտնալ թէ անիկա ի՞նչ մտադրութիւններ ունէր քու նկատմամբդ, ու հիմա որոշապէս գիտենք։ Անտարակոյս, այդ դիմումը դժնդակ էր մեզ երկուքիս համար։ Բայց չենք ցաւիր այդ մասին։ Որովհետեւ կատարելապէս լուսաբանեց կացութիւնը։ Օրիորդ Տէարիէլ բացարձակ անկեղծութիւն ցոյց տուաւ։

—Սիրելի Քրիսթիանս, գաղափարներու այնպիսի կարգի մը կը հետեւիք որ ինծի համար անհրաժեշտ կը թուի ձեր հօր ներկայութիւնը, լսելու համար հոս ըսուածները, որովհետեւ կրնայ ըլլալ որ անդարմանելի խօսքեր տեղի ունենան։ Անկա՛ կայ ու դատաւոր պիտի ըլլայ միեւնոյն ատեն։

Սենեկապանուհին ներս մտաւ։

—Խնդրեցէք Պ. Վէրնիէէ անյապաղ վեր ելլելու, իսկ դուք վար իջէք։ Ձեզի պէտք չպիտի ունենամ հիմա։

Ժընըվիէվ այնքան հիանալի պաղարիւնութիւն մը ցոյց կու տար որ Քրիսթիանի կատաղութիւնը կրկնապատկուեցաւ, իր ստորակայութեան գիտակցութիւնը ունենալով։ Անգամ մըն ալ ղդաց թէ իր կինը, բարոյապէս կը տիրապետէր իր վրայ։ Իրեն այնպէս թուեցաւ թէ Ժընըվիէվի աչքերը արհամարհական արտայայտութիւն մը ունէին։

—Տեսանենք ի՞նչ բացատրութիւն պիտի տաք էթիէննէդ Տէարիէլի մը այցելութեան գացած ըլլալուդ համար, դուք որ պարկեշտութեան առանձնաշնորհումներով ամրապնդուած էք, ըսաւ Քրիսթիան դառն չեշտով մը...

Մանկամարդ կինը նոյն իսկ չհաճեցաւ պատասխանել։ Վառարանին առջեւ կեցած՝ կը սպասէր, այնքան ցուրտ կերպով որքան այն մարմարը՝ որուն կրթնած էր։ Բայց եթէ Քրիսթիան կարող ըլլար ուշադրութիւն դարձնելու, սենեակին լռութեան մէջ պիտի լսէր Ժընըվիէվի կարճ շնչառութիւնը, սրտին գահավէժ տրփումներէն չնչասպառ։ Արագ ոտնձայնները ու մատանի մարդու մը ձեռքին տակ մղուած դռան մը ձայնը լսուեցաւ, եւ անա Վէրնիէ ներս մտաւ։ Նախ իր զաւակը դիտեց՝ բարկութենէն սարսուռն, յետոյ հարը՝ հպարտ ու լուրջ։ Վէրնիէ անձկութեամբ շարժեց գլուխը ու նստարանին վրայ բազմեցաւ։

—Հայր, ըսաւ Ժընըվիէվ, ձենէ խընդրեցի հոս գալ, որպէս զի ինծի օգնէք Քրիսթիանի բացատրելու համար այն չարժառիթները՝ որոնք մեզ հարկադրեցին այդ այցելութիւնը տալու, այնքան սուղի նստած։ Քրիսթիան քիչ մը առաջ կը մեղադրէր զիս, ըսելով թէ ըրածս անուղիղ բան մըն էր, նոյն իսկ անկում մը...

—Աղէկ համարձակութիւն ունի անիկա, յայտարարեց Վէրնիէ բրուտեամբ ու իր սովորական ընտանութեամբ։ Զաւակս, կը կարծե՞ս որ հետաքրքրութեան կամ զուարճութեան համար որոշեցինք այցելութիւն տալ այդ արարածին... Ամէն բան պէտք է ընել։ Ուզեցինք գիտնալ թէ անիկա ի՞նչ մտադրութիւններ ունէր քու նկատմամբդ, ու հիմա որոշապէս գիտենք։ Անտարակոյս, այդ դիմումը դժնդակ էր մեզ երկուքիս համար։ Բայց չենք ցաւիր այդ մասին։ Որովհետեւ կատարելապէս լուսաբանեց կացութիւնը։ Օրիորդ Տէարիէլ բացարձակ անկեղծութիւն ցոյց տուաւ։

—Ինչպէս զի ինծի օգնէք Քրիսթիանի բացատրելու համար այն չարժառիթները՝ որոնք մեզ հարկադրեցին այդ այցելութիւնը տալու, այնքան սուղի նստած։ Քրիսթիան քիչ մը առաջ կը մեղադրէր զիս, ըսելով թէ ըրածս անուղիղ բան մըն էր, նոյն իսկ անկում մը...

—Աղէկ համարձակութիւն ունի անիկա, յայտարարեց Վէրնիէ բրուտեամբ ու իր սովորական ընտանութեամբ։ Զաւակս, կը կարծե՞ս որ հետաքրքրութեան կամ զուարճութեան համար որոշեցինք այցելութիւն տալ այդ արարածին... Ամէն բան պէտք է ընել։ Ուզեցինք գիտնալ թէ անիկա ի՞նչ մտադրութիւններ ունէր քու նկատմամբդ, ու հիմա որոշապէս գիտենք։ Անտարակոյս, այդ դիմումը դժնդակ էր մեզ երկուքիս համար։ Բայց չենք ցաւիր այդ մասին։ Որովհետեւ կատարելապէս լուսաբանեց կացութիւնը։ Օրիորդ Տէարիէլ բացարձակ անկեղծութիւն ցոյց տուաւ։

Քրիսթիան ջանաց որ ձայնը չդողայ ու դէմքը չփոփի։

—Կրնա՞ք ըսել թէ ի՞նչ խօսեցաւ։

—Այո՛։ Անիկա չի ծածկեր թէ կատարեալ վրիժառութիւն մը կը մնուցանէ քեզի դէմ, թէ կ'ուզէ քեզի քաւել տալ այն ապտակը՝ որով հարուածած ես զինքը, հրապարակաւ լքելով զինքը։ Նաեւ կը յայտնէ որ ո՛չ մէկ բանի առջեւ պիտի ընկրկի, ուզածին պէս խաղալիկ ընելու համար քեզ։ Աւասիկ իր ծրագիրը։ Ու եթէ դեռ համակրելի ու յանկուցիչ կը գտնես զայն, պատճառը սա է որ աւելի սխալաբ ես ինչ որ չէի ենթադրած։

Ժընըվիէվ միջամտեց ու Վէրնիէն հանդարտեցնելով, որ կը սկսէր ոգեւորուիլ, ըսաւ.

—Հա՛յր, հանդարտորէն ու քաղցրութեամբ խօսեցէք։ Ատիկա է միակ միջոցը, մեզ լսելի ընել տալու համար։

(Շարունակելի)

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹՈՐԹՈՆԸ (117)

ԹՕՐԻ ՕՆԷ

ԿԵԱՆՔԻ ՊԱՅՔԱՐՆԵՐԸ

ԱԼՔՈԼԱՎԱՃԱՌԸ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԺԸ

—Ի՞նչպէս կ'ըլլայ որ, սիրելի Ժընըվիէվ, անուղղակի միջոցաւ եւ ուշ կ'իմանամ ձեր հօրս այցելութիւնը կոմս Շթենկէլին, հարցուց Քրիսթիան։

Այս վերջինը չէր համարձակած անունը տալ էթիէննէդ Տէարիէլի։ Ժընըվիէվ դիմաց այդ պարագան, որ կը հաստատէր թէ քիչ մը փափկութիւն մնացած էր Քրիսթիան մօտ։ Մանկամարդ կինը բացորոշ

Արտաքին Լուրեր

ԼԷՈՆ ԺԴ. ՊԱՊԸ

Պատմական ուսումնասիրութիւններ.—Վատիկանի դիւանատունը.— Աւանդութիւնները խզուած.— Լէոն ԺԳ.ի մեկ ծառայութիւնը։

Թանի Հռոմի թղթակիցը հետեւեալը կը գրէ.—«Ամէն անոնք որ կը շահագրգռուին պատմական ուսումնասիրութիւններով, միշտ մեծ երախտագիտութիւն մը պիտի ածեն Լէոն ԺԳ. Պապին համար։ Իր քահանայապետութեան մէկ քառորդ դարու երկար չրջանին մէջ այդ անձնաւորութիւնը որ այնքան հոգեր ու աշխատութիւններ ունէր, եւ օրուն վրայ կը ճնշէր չափազանց, բեռ մը, բնաւ ակռք չվրիպեցուց գիտութեան շահերը ու պէտքերը։ Այդ մասնումը ունեցաւ նոյն իսկ իր քահանայապետութեան առաջին օրերուն մէջ, երբ, բոլորովին ինքնակամ որոշումով մը, աշխատողներու տրամադրութեան տակ դրաւ Վատիկանի դիւանատան պարունակած եւ չշահագործուած գանձերը։ Կարելի է ըսել թէ, քանի մը հազուագիւտ բացառութիւններէ զատ, ոչ ոք մտած էր այդ դիւանատունը։ Պապութեան պաշտօնական պատմագիրները երբեմն օգտուեցան քահանայապետական արձանագրութեանց մեծ հաւաքածոյին քանի մը մասերէն, բայց ԺԳ. դարուն հոգիս թէ քանի մը հոգի արտօնուեցան տեսնել՝ Վատիկանի դիւանատունէն փոխառնուած քանի մը գրութիւններ։ Այդ բոլորովին բացառիկ զեկոյցները, եւ չիտակը ըսելու համար գրեթէ անոնք, որ եւ է գաղափար չէին տար այդ խորհրդաւոր ու մեծ հաւաքածոներուն պարունակութեանը վրայ։ Ամէն ոք կ'ուզէր դնանալ թէ ի՞նչ մեծ գաղտնիքներ երեւան պիտի հանուէին, եթէ երբեք պարագայ մը կամ մարդուն կամքը բանար դարերէ ի վեր գոցուած այդ դուռը։ Բիչ մը կորովամտութիւն բաւական է դուռը կելլու այն պատմառը, որով Պապերը չէին բանալ տար իրենց դիւանատունները։ Ֆրանսա, հետեւելով այն սկզբունքին թէ կառավարութիւնը պէտք է գաղտնի պահէ իր ժամանակակից չահերուն վերաբերող թուղթերը, երկար տարիներ չգացաւ իր արտաքին գործոց պաշտօնարանին դիւանատունը, վասն զի ամէնէն հին գործերու վերաբերեալ գրութիւններն իսկ երեւան հանելը վնասակար կը նկատուէր, բայց պատճառ դէպքերը ամէն բան փոխեցին։ Պապութիւնը կ'ապրի ուսումնասիրութիւններու վրայ, որոնք բնաւ չեն խզուած եւ որոնք մշակութեան կերպով կը շարունակուին, հարիւրաւոր տարիներու ընթացքին մէջ ստանձնաբար ու անդադար ելելով եղած փոփոխութիւններու հակառակ։ Միւս կողմէ Վատիկանի դիւանատան պաշտօնեաները թուով չատ քիչ էին եւ հասոյթներն ալ անբաւական։ Այդ պատճառով էր որ Հռոմի ֆիրմա. վարժարանին տնօրէն Պ. Ժէֆրուա նախ մեծամեծ դժուարութիւններու հանդիպեցաւ, երբ 1877 թն, Պ. Լէյբոլտ Տըլելի ղեկուցեցին վրայ, խնդրեց Պիոս Թ. Պապէն որ ինքնապատ նոյն վարժարանին արտօնէ Վատիկանի դիւանատուններուն մուտքը։ Թիւանձեց, բանակցեցաւ եւ վերջապէս ֆիրմանական դեսպանին ու Վատիկանի մատենադարանին պետ Ռիֆֆրա կարտինալին միջնամտութեամբ, արտօնութիւնն ձեռք բերաւ, որպէս նոյն վարժարանին պատկանողներէն մէկը մատենադարանին մէկ սրահին մէջ ուսումնասիրէ ԺԳ. դարուն պատկանող երեք արձանագրութիւններ, զորս ամէն առտու կը տանար Վատիկանի դիւանատան դուռունէն։ Այդ առաջին աշխատութիւնը, որ մինչեւ 1880 գարնան մնացած էր, պատճառ եղաւ որ նոր Պապը Լէոն ԺԳ. որոշեց վերանայ ու մինդամայն արմատական միջոցներ ձեռք առնէ՝ դիւանատան մէջ պատուած գրութիւնները հաղորդելու մասին։ Լէոն ԺԳ. յառաջդիմասէր էր. սկսելու համար բնաւ մտքէն չանցաւ եւ առնել իր նախորդին կողմէ տրուած արտօնութիւնը մը։ Արտօնեց Ֆրանսացին՝ շարունակելու իր աշխատութիւնները, հրաման տուաւ որ անոր խուզարկութիւններուն ազդեցիկ չյաջուցուի։ Երբ իմաց տրուեցաւ թէ արտօնութիւն վայելող այդ անձը ըստ ոգեւորական է, «Ի՞նչ կ'ըլլայ բան։ Ըսէք անոր որ բան մը չպահէ եւ ամէն բան հրատարակէ։» Պապը հոգ չէր ընար թէ իր թագաւորութիւնը ի՞նչ հետեւանք կունայ ունենալ։ Հաւանօրէն կը մտածէր թէ ինչպէս ամէնուն համար, պապութիւնն ալ ոչար կողմը կրնայ երեւան ելլել, բայց գիտէր նաեւ թէ հանրութիւնը երբ Վատիկանի դիւանատունները մանէ, տեսնելու արժանի տեսարան մը պիտի գտնէ հոն՝ իշխանութեան մը զոր կարելի է սիրել կամ ոչ, որուն, սակայն, կը վերաբերի մեծութիւնը զոր կու տայ աւանդութեան տեղողութիւնը եւ ակզբունքներու հաստատիմ մնալը։ Երկու տարի, 1878 էն 1880, անգլիացի, գերմանացի եւ ֆրանսացի քանի մը գիտուններ, գաղտնապահ ըլլալու պայմանով, վայելեցին Հռոմի ֆիրմանական վարժարանին ձեռք բերած արտօնութիւնը. յետոյ օրին մէկը լուր ելաւ թէ Վատիկանի դիւանատունները պիտի բացուին։ Պապը պատրաստել տուաւ սրահ մը, ուր հանրութիւնը պիտի ընդունուէր. այդ նոր ճիւղին վարչութիւնը յանձնեց նշանաւոր գիտուններու։ Լէոն ԺԳ. կ'ուզէր բարենորոգում մը ընել եւ ոչ թէ բացառիկ արտօնութիւններով բաւականանալ։ Աղատասիոն այդ մեծ անձնաւորութիւնը գաղափար մը ունէր, զոր առանց վերապահումի գործադրեց, եւ ատոր համար է որ ոչխարին գիտունները պէտք է շնորհակալ ըլլան անոր։ Լէոն ԺԳ. միշտ տեղեկութիւն կ'առնէր դիւանատան ու մատենադարանին մէջ աշխատողներու մասին։ Երբ առանք իրենց երկերները դատնային, իր օրինութիւնները կը զրկէր անոնց առանց դիտնալ ուզելու թէ կաթոլիկ են թէ ոչ։ Անգամ մը մասնաւոր ունկնդրութեան մը պատուն երկարօրէն տեսակցեցաւ ֆրանսական վարժարանին ուսանողներուն հետ. անոնց իւրաքանչիւրին հետ վիճաբանեցաւ եւ առանց ցուցամոլութեան ցոյց տուաւ թէ ո՛րքան լաւ տեղեակ էր հնագիտութեան, միջին դարու պատմութեան եւ մանաւանդ իրաւագիտութեան։ Վատիկանի մէջ գտնուրակով կատարած պտոյտներուն ատեն չատ կ'ախորժէր անցնիլ մատենադարանէն՝ տեսնելու համար թէ լաւ կ'աշխատի՞ն հոն։ Կէս օրէն առաջ մատենադարանին հիւրերը յաճախ մտաը գտնուած նրբանցքին համաչափ քայլերու ձայներ կ'առնէին. մեծ դուռը երեք անգամ կը զարնուէր եւ կը բացուէր. նախ կը մտնէին երկու զուիցերիացի պահապաններ՝ հանդերձուոյ, սաղաւարտով եւ նիզակները ուսերնուն վրայ. անոնց կը հետեւէին ազնուական պատկ մը, մոնսէնեէօր Մաչլի եւ մէկ կամ երկու հոգի. յետոյ Պապը գահաւորակի վրայ, զոր կը տանէին երկու սպասաւորներ բշլորվին կարմիր հագած։ Երբ այդ փոքր թափօրը յամրընթաց կ'անցնէր, Լէոն ԺԳ. ալ ու ձախ կը նայէր տեսնելու համար թէ դիւանատան մէջ աշխատողները հոն են. նաեւ ձեռքովը օրհնութիւն կը բաշխէր։ Պապին տեղոյն ու նուրբ դէմքը, իր հագուստէն ելելի սպիտակ, բարեացակամ ժպիտով մը կ'ոգեւորէր՝ լուսաւորուած երկու աչքերէ, որոնցմէ այնպէս կ'երեւար թէ բան մը չի վրիպիր։ Բարեբաստիկ պարագայ մըն է որ այդ խորին ակնարկը պատմական խնդիրներու վրայ սեւեռած ըլլայ։ Լէոն ԺԳ. լոյս սփռեց անոնց վրայ՝ երեւան հանելով մինչեւ հիմա անծանօթ մնացած բազմաթիւ իրողութիւններ եւ գրութիւններ՝ որոնցմէ ոչ ոք տեղեկութիւն ունէր իրմէ առաջ։ Անոր շնորհիւ է որ այսօր Ֆրանսական վարժարանը, մանաւանդ եէօր Տիւշէնի վարչութեան տակ, առաջ կը տանի աշխատութիւններ որոնք օգտակար են դիտական ամբողջ աշխարհին. նաեւ ամէն ազգէ բազմահմուտ անձեր, Վատիկանի դիւանատունը ընդունուած, տարուէ տարի կը հարստացնեն քաղաքական ու կրօնական եւ բարքերու ու հաստատութեանց պատմութիւնը։ Ժամանակին հետանչուշտ հետզհետէ յայտնի պիտի ըլլայ այդ հաշտարար ու վեհանձն ոգիով Պապին գործած ազդեցութիւնը մարդոց եւ դէպքերու վրայ։ Լէոն ԺԳ. Վատիկանի դիւանատունները բանալով առաջնակարգ ծառայութիւն մը մատոյց պատմական գիտութեան, առանց երկրի, կուսակցութեան ու կարծիքի խտրութեան։»

ՇԱՑՐԱԴՈՅՆ ԱՐՆԻԵԼԻՔ

Մանչուրիոյ խնդիրը.—Ռուսիոյ բաղամանութիւնը.—Պատճառական օրացանկերուն կարծիքը։

Անգլիոյ լրագիրները վրդոված են Մայրագոյն Արեւելքի մէջ Ռուսիոյ քաղաքականութենէն եւ կը շարունակեն իրենց պայքարը։ Սրանցմէ կ'ըսէ թէ ռուս զինուորներով լեցուած կառախումբեր դէպ ի Բարթ-Արթուր կ'ուղղուին փութով, սովորական կառախումբերն ալ կանելով։ Ինդանօթներ ալ կը զրկուին նոյն տեղը։

—«Բարի-Նուվէլ» Գործակալութիւնը մբուս կողմէ կը ծանուցանէ թէ պաշտօնական շրջանակներու մէջ մեծ կարեւորութիւն մը չեն տար Մայրագոյն Արեւելքին առնուած մեծադղորդ լուրերուն. նաեւ հաստատ համարում կը տրէտ թէ Ճարոն պիտի չուզէ առանձինն ենթարկուիլ՝ Ռուսիոյ դէմ մղուելիք պատերազմի մը վտանգներուն։ Կ'ըսուի թէ Ռուսիա խաղաղութիւն կ'ուզէ, որուն պէտք ունի իր ներքին բարենորոգումներ գործադրելու համար։

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Եւրոպացիներուն գաղթականութիւնը, դէպ ի Մ. Նահանգները, քանի մը տարի նուազելէ ետքը, հիմա ցարդ եղածէն սաստիկն աւելի է։ Անցեալ մայիսին Եւրոպայէն Մ. Նահանգները գաղթողներուն թիւն է 140,350, նախորդ տարուան նոյն ամիսէն 23,000 աւելի։ Վերջին տասնամեակ մը վասնզներուն 758,840 գաղթականներ Մ. Նահանգները գաղթած են. տասնց միայն 180,840 Աւստրիա-Հունգարիայէն։ Սքանտինաւիան երկիրներէն ալ բաւական մարդ գաղթած է։

—Նիւ Եորքի սանդարանը այս միջոցիս ամէնէն անարկու տարեսպալից չրջան մը կ'անցընէ, որուն նմանը տարիներէ ի վեր չէ տեսնուած։ Անցեալ օր մէկուկէս միլիոն բաժնեթուղթեր ծախուեցան։ Սեղանաւորական երկու մեծ հաստատութիւններ՝ Թալպոթ-Թէյլոր ու Ընկերութիւն եւ Մթօտ Ընկերութիւնը սնանկացան։ Ատոնք Մ. Նահանգաց ամէնէն մեծ տուներէն են եւ իրենց սնանկութիւնը անխուսափելի կերպով պատճառ պիտի ըլլայ ուրիշ սնանկութեանց։ Բազմաթիւ հմուտ սեղանաւորներ գուշակած էին այդ տագնապը, վասն զի Ամերիկայի մէջ չահագրգռութիւնը ալ չափ ու սահման չունէր։ Գրեթէ բոլոր սէնիքաները պարտաւորուած են ծառայել անգոյ սահմանի դրամագլուխի մը չահուն։ Այն տեսակ գործի մը մէջ ուր ճշմարիտ դրամագլուխը հարիւր հազար տոլարէն աւելի չէ, յանկարծ հինգ միլիոն տոլարի բաժնեթուղթ կայ։

Ռ Ո Ի Ս Ի Ա

Ռուս օրգենաւերը.— Առանձնաւորհրամ մը.—Ցարաբերութիւնները Մայրագոյն Արեւելքի հետ։

Ռուսիոյ ելմտական Նախարարութիւնը որոշեց տասը տարուան համար վերանորոգել Մայրագոյն Արեւելք երթեւեկող ռուսական բոլոր շոգենաւերուն վայելած այն առանձնաշնորհումը, որով կառավարութիւնը կը վճարէ Սիւէզի ջրանցքէն անցնելու համար անոնց հատուցած տուրքը։ Այդ առանձնաշնորհումին հետեւանքով ռուս կառավարութիւնը վերջին տարիներս վճարեց տարեկան գրեթէ երկուք ու կէս միլիոն ֆր.։ Անցեալները դիտել տրուեցաւ թէ Սիւէզի ջրանցքին տուրքին հատուցումը՝ իւրաքանչիւր թոնոյի ինը ֆր. նպաստ մըն է զոր Պետութիւնը ուղղակի կը վճարէ ոչ-ռուս նաւատէրներու, վասն զի ռուսական դրօշի տակ Ռուսիոյ նաւանգիստներու եւ Մայրագոյն Արեւելքի միջեւ երթեւեկող շոգենաւերէ մէկ քանին մասամբ օտարականներու կը վերաբերին եւ թէ Մայրագոյն Արեւելքէ վերադարձին անոնց պատկանած ապրանքները յաճախ, Եւրոպայի օտար նաւանգիստները կը ղրկուին։ Ինչ որ ալ ըլլայ, Ռուսիոյ ելմտական նախարարութիւնը որոշած է չարունակել այդ նպաստը՝ ռուսական դրօշ կրող բոլոր նաւերուն համար, առանց խտրութեան։

ՎԷՆԶՈՒԷԼԻ ԼԵՌԸ

Բորբոքումը.— Արկածներ.— Դիտերուան տեսարանը։

Վէնզուվի բորբոքումը կը չարունակէ։ Առատ լաւա մը կը հոսի. խառնարանին ներքին կոնաձեւ մասը յանկարծ փլաւ։ Լաւայի հեղեղները, Ռէզինայի առաջնորդներուն հին բնակարանը քանդելէ եւ Պոմպէյի վրայ նայող ճամբուն վերին մասը ծածկելէ ետքը, կը չարունակեն յառաջանալ։ Պայթումները յաճախակի կը պատահին եւ զգալի կ'ըլլան։ Սաստիկ բորբոքած նիւթեր, որոնք խիստ բարձրերը կը նետուին, տեղ տեսարան մը կը պարդեն։ Լաւայի հոսումը չատ փոփոխական է. կրակէ այդ գեղը ուր մէթր լայնութիւն եւ մէկ մէթր բարձրութիւն ունի։ Նաբոլիի բնակիչները զրկուած են այդ փառաւոր տեսարանէն, զոր կը վայելեն Վէզուվի արեւելեան կողմը գտնուողները։ Իրկունները, սակայն, չատերը կը դիտեն այն լուսաւոր ամարկու ծուխը որ խառնարանէն դուրս կ'ելլայ՝ չատ քիչ ընդհատումներով։»

ՁԱՆԱՁԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Թղթատարական ծախքերը ու հասոյթները.—Սզական վիճակահանութիւն մը.—Զարմանալի ամուսնալուծում մը.—Վատիկանի պատճառական օրացանկերուն կարծիքը։

Պէրնի միջազգային դիւանը հրատարակած է իւրաքանչիւր երկրի թղթատարութեան հասոյթներուն եւ ծախքերուն գումարը։ Այդ վիճակագրոյցին կ'երեւայ թէ ամէնէն աւելի՝ Գերմանիա կը ծախսէ թղթատարութեան համար, այն է 505,672,949 ֆր. 77 սանթիմ, 30,794,182 ֆր. 85 սանթիմ զուտ հասոյթ գանձելով։ Մինչ Ֆրանսա 208,542,518 ֆր. կը ծախսէ, իսկ զուտ հասոյթն է 64,066,039 ֆր. 45 սանթիմ. Մեծն-Բրիտանիա՝ 263,756,278 ֆր. 80 սանթիմ ծախք, ու 100,783,645 ֆր. 20սանթիմ հասոյթ։ Մ. Նահանգներուն թղթատարական ծախքն է 596,060,140 ֆր. 95 սանթիմ, հասոյթ՝ 17,660,174 ֆր.։

—Մ. Նահանգաց Սէլմուր քաղաքին մէջ ամարիներու քլիպ մը ինքնաստիպ վիճակահանութիւն մը կազմակերպեր է վերջերս։ Բիլիպին քանդինգ անդամներէն իւրաքանչիւրը մէյ մէկ թիւ պիտի քաշէ։ Տասերեք թիւը քաշողը եղական պատժի մը պիտի ենթարկուի, որ է ամուսնանալու դատապարտիլ։ Եթէ չամուսնանայ որոշեալ պայմանաժամին մէջ, պիտի կորսնցնէ այն երկու հարիւր յիսուն ֆրանքը զոր վիճակահանութենէն առաջ գնած է եւ պիտի զրկուի քլիպին ապահովագրութեան բոլորին չանէն։ Ընդհակառակը, եթէ ամուսնանայ, հազար ֆրանք պիտի ստանայ ի փոխարինութիւն իր թշուառ վիճակին։ Այդ տարաբախտը տեւակ մը քաւիլ զոհ պիտի նկատուի իր բարեկամներուն կողմէ։

—Ամերիկացի կին մը, տիկին Ելէն Բէնսալ, կողակիցը նշանաւոր ագարակապան մը, եղական պատճառ մը առաջ բերելով ամուսնալուծում խնդրեր է։ Դատարանին առջեւ յայտարարեր է թէ Բէնսալի հետ ամուսնացած ըլլալով անցեալ հոկտեմբերին, յունիս ամսուընէ ի վեր հեռացած էր ամուսնական յարկէն, որովհետեւ էրիկը կոշիկներով պատկելու սովորութիւն ունէր ամառ թէ ձմեռ։ Տիկին Բէնսալ կ'աւելցնէ թէ ամուսնոյն այդ սովորութիւնը զարշանք կ'ազդէ ու իր առողջութեան կը վնասէ։ Ամուսնալուծում պահանջող կինը թէեւ խնդրեր է որ դատ սենեակ պառկի, բայց ամբաստանը չէ հաւանիր։

—Վատիկանի պաշտօնատարներու թոշակները լեցուն կեկ են։ Արտաքին գործոց նախարար Ռամբոլլա կարտինալը կը ստանայ 30,000 ֆր., հովանաւորական թղթերու առաքման վերակացուն՝ 30,000, Ցիշատակարանները պաշտօնեան, որ օրենութիւնները կը փոխանցէ՝ 20,000 ֆր., իշխանութիւնները ստորագրող դրութեանց քարտուղարը՝ 330 ֆրանք ամսական, նոյնը՝ լատինական նամակներու քարտուղարին, Պապին ընթերցողը եւ տաճարապետը՝ 12,800 ֆրանք, սենեկապետը՝ 8000 ֆրանք։ Կարտինալներուն թոշակն է 25,000 ֆրանք, որոնք կարտինալական խորը ընդունելնուն առթիւ 52,000 ֆրանք կը ծախսեն նուէրի, ողորմութեան ու դիւանական տուրքերու համար։

—Հէնոյի (Պէլճիքա) նահանգային ժողովին մէջ կառավարիչը բանախօսութիւն մը ընելով՝ ալքոլամոլութեան դէմ խօսեցաւ, որ չատ տարածուած է Պէլճիքայի մանաւանդ այդ նահանգին մէջ։ Պէլճիքացին արբենալու անյագ ու մնայուն տենչ մը կը զգայ։ Առտուն կը խմէ, ինքզինքը գտնելու, կէս օրին՝ ախորժակը սրելու սեղանէն ելլելէ յետոյ՝ մարսողութիւնը դիւրացնելու, գործերը ուսարտելէն յետոյ՝ ուժերը վերստանալու, գիշերը՝ լաքնանալու համար։ Շաբաթ օրը կը խմէ, որովհետեւ վճարման օր է, կիրակի կը խմէ՝ տէրունական օր ըլլալուն, երկուշաբթի՝ կիրակի օրուան յաջորդ օրը ըլլալուն համար։ Թէ՛ ցուրտին եւ թէ տաքին կ'արբենայ։ Կ'արբենայ՝ քամահրելու իր բմբիլին աղգարարութիւնները կամ կնոջ կշտամբանքները։ Կ'արբենայ կնուանքներու, առաջին հաղորդութեանց, ամուսնութեանց, յուղարկաւորութեանց ատեն։ Պէլճիքայի այդ նահանգին 1,143,000 բնակչութեան համար 48,660 գինետուներ կան. հարիւր բնակչի 4.5 գինետուն կ'իյնայ։ Թէ՛ նահանգին Սիլրի համայնքին մէջ հինգ հոգիին մէկ գինետուն կ'իյնայ։ Ալքոլամոլութեան այսքան ծաւալուցն գլխաւոր պատճառները կը համարուին ժողովրդային անվերջ հանդէսները։ Հէնոյ նահանգին կառավարիչը իր բանախօսութեան մէջ հետեւեալ միջոցները առաջարկեց ալքոլամոլութեան դէմ. ատիճանաբար նուազեցնել գինետուններուն թիւը, մեծ տուրքերու ենթարկել ալքոլը, առողջապահիկ միջոցները բազմապատկել, հակալքոլական օրէնքները խստացնել եւ անոնց կիրառումը ապահովել, հանրութեան մտքին վրայ ազդել մամուլի միջոցով, հրապարակախօսութիւններով, ժուժկալութեան ընկերութիւններով եւն.։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Միւթէմիտի ատիճան արուեցաւ Բէրքուքի կառավարիչ Ճէմալ պէյի։ Սանթի ատիճան՝ Ափրիկեան Տրիպոլոյ նահանգին կրթական տնօրէն Հագը պէյի։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.—Կայս. Իրատէ մը արտօնեց ընդունելութիւնը եւ գործածութիւնը երկրորդ կարգի

։ Ա։ Արեւ պատուանշանին զոր պարսկի կառավարութիւնը տուած է Ատանայի վերաքնիչ ատեանին ընդհանուր դատախազ Ալի Եավէր էֆ.ի։

ԱՅԴԱՆԻՍՏԱՆԻ վեհապետը, կ'ըսէ Սապահ, իր շնորհակալութիւնները մատուցեր է յոտս կայս. Գահոյից, այն դիւրութեանց ու մեծարանքներուն համար զորս օսմ. պաշտօնեաները ցոյց տուած են ուխտի համար Հիճազ երթալու եւ անկէ վերադառնալու միջոցին։

ԲԱՐԻԶի պուլկարական գործակալատը, կ'ըսէ Իգսամ, զեկոյց մը հաղորդելով լրագիրներուն, ծանուցեր է թէ Պուլկարիոյ մէջ հիմա կատարեալ անդորրութիւն կը տիրէ եւ թէ պուլկար իշխանապետութեան եւ իր գերիշխան Պետութեան՝ օսմ. կառավարութեան միջեւ եղած յարաբերութիւնները մինչեւ հիմա նմանը չտեսնուած եղանակով հաւատարմական ու հպատակական հանգամանք մը ունին։

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ.—Ռումէլիի նահանգաց ընդհանուր քննիչ Հիլմի փաշա հեռագրեց դատական նախարարութեան թէ Իլթիզ գաւառակին նահանգան դատարանին պատժական ճիւղին յանձնուած կամ նախորդ տարէն փոխանցուած 146 դատերէ 121ը կարգադրուած եւ մնացած 25ին համար ալ մինչեւ յուլիս 16 պայմանաժամ տրուած է, որով առկախ գործ չէ մնացած։ Հարցաքննիչ դատաւորն ալ տասնըվեց գործ ունի որոնց քննութիւնները ատարտելու վրայ են։

—Ռումէլիի նահանգաց մէջ երկրագործութեան զարգացման յատկացուած 40,000 ղրուշին համար զոր երկրագործական պանքանքը պիտի հատուցնէն ամէն տարի, երկրագործական նախարարութիւնը՝ Ռումէլիի նահանգաց ընդհանուր քննիչին հրամանին «հավալ» մը պատրաստեց եւ յանձնեց առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ.—Բէօսթէնտիլի իշխանութիւնները հսկողութեան տակ Սոֆիա զրկեցին եօթը հոգի որոնք խումբի մը կը պատկանէին։

—Անգլիոյ կառավարութիւնը հաւաներ է Լոնտոնի մէջ պուլկարական գործակատարութեան մը հաստատման։

—Պուլկարիոյ արտաքսումները, յունիս 29էն յուլիս 6, եղած են 5,742,522 ֆր.։

—Սոֆիայի կաթոլիկ եկեղեցիին մէջ, առջի օրը, պատարագ մատուցուեր ու հոգեհանգիստ կատարուեր է Լէոն ԺԳ. Պապին համար։ Ֆրանսայի դիւանագիտական գործակատար Պ. Գուրկարել ունեցեր է այդ հանդէսին նախաձեռնութիւնը։

ՌՈՒՍԻՈՅ դեսպանին է պատիւ, առջի դիշերը, կայս. Պալատան մէջ արուած սեղանին ներկայ գտնուեցան նաեւ պալատական պաշտօնատարներ։

Պ. Պէրժէ, Հանրային Պարտքի վարչութեան մէջ ֆրանսական պատուիրակ, երկուշաբթի Բարիզէն ճամբայ ելեր է Ռէպի Վիլենա, ուր երկու օր պիտի մնայ։ Պ. Պէրժէ չաբաթ օրը Կ. Պոլիս պիտի ժամանէ։

ԼԷՈՆ ԺԳ. ՊԱՊԻՆ համար, երէկ առտու, հանդիսաւոր պատարագ մատուցուեցաւ եւ հոգեհանգիստ կատարուեցաւ Սանթա-Մարիա եկեղեցիին մէջ, որուն ներքին մասը սեւերով ծածկուած էր։ Դրան վրայ պարզուած էին պապական եւ աւտարեւհանդարական դրօշները։ Եկեղեցիին մէջտեղը կար մատաբեմ մը սեւ թաւշով ծածկուած, որուն վրայ դրուած էին Գետրոս առաքելին բանալիները եւ պապական խոյրը՝ սեւ շղարշի մէջ առնուած, ատոնց չուրջը ծաղկամաններ կային՝ ամէնքը չրջապատուած սեւ ու սպիտական շղարշով։ Չինուած պսակով մը։ Մեծ դրան առջեւ կար Լէոն ԺԳ.ի կենդանագիրը։ Ներկայ էին Աւստրիոյ-Հունգարիոյ դեսպանատան խորհրդականը ու առաջին թարգմանը, պապական նուիրակի փոխանորդը, քաղաքացի եպիսկոպոս Տ. Կարիպ եւայլն։

ԵՐԶՐՈՒՄԻ կուսակալ Նազըմ պէյ, առաջին ճարտարապետին հետ, Դերջան գաւառակը գացեր է։ Հոն խճուղիներու ու կամուրջներու շինութիւնները աչքէ անցուցեր եւ տասանորդները վարձակալութեան տալու, նպաստաւոր վարժարաններ հաստատելու եւ տուրքերու գանձմամբ մասին հրահանգներ տուեր է։ Կուսակալը յետոյ նահանգին կեդրոնը վերադարձեր է։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.—Շքեղտրայէն կը հեռագրեն երեքշաբթի օրուան թուականով թէ երկուշաբթի առտու Ագչէհիսարի մէջ առտուան ժամ 8½ին ու 9.20ին եւ Շաեաքի մէջ ալ ժամ 8.10ին երկրաշարժի ցնցումներ զգացուեր են։

ԷՆԻՒԻՐԻՒ կուսակալ Ճէվատ պէյ, Եսպանպատ ու Աեաչ գաւառակներուն մէջ քննական պտոյտ մը կատարելէ ետքը, առջի օրը Պէյազարոը գաւառակը գացեր է նոյն նպատակով։

ՏԱՐՏԱՆԷԼԻ ծովեզերքը գտնուած 40,000 քառակուսի մէթր գետին մը, կայս. Իրատէի մը համաձայն, մաս առ մաս պիտի ծախուի եւ հասոյթը պիտի յատկանայ Հիճազի երկաթուղիին շինութեան ծախքին։

ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻ կանոնագիրը կը տրամադրէ թէ գործի համար Կ. Պոլսէն հեռացող ու յետոյ վերադարձողները պարտաւոր են որոշեալ պայմանաժամին մէջ մարդահամարի տեսչութեան դիմելով, արձանագրել տալ իրենց օսմանիէ թեզքերէնին։ Այդ գործողութեան, սակայն, չատերը տեղեակ չըլլալով, երբ Կ. Պոլիս վերադառնան, արձանագրութիւն կատարել չեն տար, որով երբ նորէն դուրս երթալու առթիւ անցագիր առնելու համար դիմում ընեն, կը պարտաւորուին հատուցանել օրէնքին տրամադրած դրամական տուգանքը։ Վերջերս քաղաքային անասնաբուժական վարժարանին ուսանողներէն ոմանք, օգտակարութեան համար իրենց ծնունդավայրերը երթալու առթիւ, նոյն պարագային մէջ գտնուելով մարդահամարի վերատեսչութիւնը 25նական զրուշ դրամական տուգանք առեր է անոնցմէ։ Անտառներու, հանքերու եւ երկրագործական նախարարութիւնը գրեց ներքին գործոց նախարարութեան այդ ուսանողները այս անգամուան համար զերծ կացուցանել նոյն տուգանքէն, ապագային արձանագրութեան այդ գործողութիւնը կանոնաւորպէս կատարելու պայմանով, վասն զի ատոնց օրէնքին տրամադրութեան տեղեակ չըլլալու հետեւանքով գանուած են այդ թերացումին մէջ։

ԴԱՏԱԿԱՆ նախարարութիւնը եղած հարցումի մը պատասխանելով յայտարարեց թէ հարիւր զրուշէն եւ անկէ վար եղած դատերու համար տրուած վճիռները որոնք ազերբայրջի վրայ կը նշանակուին, ենթակայ են վճռագիրներու գործադրութեան օրէնքին։ Հետեւաբար քանի որ այդքան փոքր գումար մը վճարելու կարողութիւն չունեցողները բնականաբար կարօտ են, տոմնք արդէն բանտարկութենէ զերծ կը մնան եւ միայն թէ իրենց պարտքը մաս առ մաս հատուցանելու համար կարգադրութիւն մը կ'ըլլայ։ Իսկ պարտական մը երբ իր հակառակորդին վնասելու դիտումով չուզէ պարտքը հատուցանել, եւ երբ անոր կարողութիւնը ըստ օրինի հաստատուի, եւ առնելիքատերը երբ անոր բանտարկութիւնը պահանջէ եւ մէկ ամսուան ապրուստը կանխիկ վճարէ, պարտապանը կը բանտարկուի օրէնքին տրամադրութեանը համաձայն։

ՍԵՊԻՒՈՅ դեսպանատան գործակատար Պ. Բրիսթիլ իր կառավարութեան կողմէ հանդատեան կոչուեցաւ։

ՊԻԳԼԻՍԷՆ հեռագրուած է ձեռնհաս պաշտօնարանին թէ այս տարի, օդերուն նպաստաւոր վիճակին հետեւանքով, հանձքերը չատ առատ են։

ՅՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանին ծրագիր մը մատուցուած է եէսիքուլէի յունական հիւանդանոցին հոգաբարձութեան կողմէ՝ առաջարկուելով Պալըքլը գերեզմանատուն ընդարձակել եւ չորրորդ պատ մը չինել. այդ ծրագրին գործադրութեանը համար հազար ոսկի պիտի ծախսուի նոյն հասատութեան պահեստի դրամագլուխէն։

—Դալաթիոյ Յոյները, ծրագիր մը մատուցանելով Ֆէնէրի Պատրիարքարանին, առաջարկեր են առեւտրական երկրորդական վարժարան մը հաստատել։ Այդ ծրագիրը յանձնուած է Հասանական Խորհուրդին։

ՇԻՐԲԻՆԻԻ ԽԱՑՐԻԷԻ վարչութիւնը

որոշեց նոր չոգենաւեր եւ նաւամատոյցներուն վրայ սպասման նոր ձեւ սրահներ չինել տալ եւայլն։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀՐԱՊԱՐԱԿՆԵՐԸ.—Զեռնհաս պաշտօնարանը ծանոյց պէտք եղած տեղերը որ Կ. Պոլսոյ հրապարակները ընդարձակելու, աւազանները չինելու եւ պարտէզի վերածելու մասին քննութիւն կատարուելով տեղեկագրուի։

ՌԻՏԷՐ ՓԱՇԱ, քննիչ բժշկական վարժարանին եւ տնօրէն Կիլիսանէի ախտաբանական հիւանդանոցին, երեք չաբաթուան արձակուրդ ստացաւ՝ Դերմանիա երթալու համար։

ԱՆԱՏՈԼԻԻ երկաթուղիին 28դ չաբթուան հասոյթը իւրաքանչիւր քիլոմէթրի համար եղած է՝ Հայտար Փաշա-Ինկիւրիւպ գիծ (578 քիլոմէթր) 9334 ֆր. Նախորդ տարիէն 5189 պակաս եւ միւս չաբաթներէն ալ 3986։ Իսկիշէհիր-Գոնեայի գիծ (445 քիլոմէթր) 3622 ֆր. Նախորդ տարիէն 2453 պակաս եւ միւս չաբաթներէն ալ 874։

ՖՈԼԷՐԱ.—Յուլիս 13ին Դամասկոսի մէջ քոլերայէ 6 դէպքեր ու 3 մահեր պատահեր են։ Համայի մէջ յուլիս 12ին՝ 2 դէպք ու 1 մահ։ Ճիսրը Շուղուրի մէջ (Հալէպ) յուլիս 12ին՝ 6 դէպք ու 4 մահ եւ հետեւեալ օրն ալ 5 դէպք ու 13 մահ որոնց 11ը՝ առաջուան դատուածներէն։

ԺԱՆՏԱԽՏ.—Յուլիս 15ին Աղեքսանդրիոյ մէջ ժանտախտէ մեռած մարդու մը դիակը գտնուեր է։ Տիմիաթի մէջ ալ երկու դէպքեր պատահեր են։

ԿԱՎԱՃԻ օսմ. Նորընծաիր դեր-հիւպատոս Չրանտ պէյ Նորատունկեան երէկ իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ Լոյտի շոգենաւով։

ՇԱՏԱԿԵՐ.—Սապահ կը պատմէ թէ Պոլսոյ կողմը կաթնավաճառ Ալաէտտին մէկ անգամէն հինգ օխա հաց, գաւէր պանիրի ամբողջ կլոր մը եւ տասը սեխ կերեր է։

ՔԻՒՇԻՒՔ ԶԷՔՄԷՃԷԻ Վիտոս գիւղին մէջ, առջի դիշերը, ոճիր մը գործուեցաւ։ Լութֆի անուն մարդ մը նոյն գիւղին սրճարանին մէջ կռիւ մը ունեցաւ Հիսայէթ էֆ.ի հետ, այս վերջինն էլ մը ծախած ըլլալու խնդրոյն առթիւ։ Լութֆի որ գինով էր, ռէվոլվէրը պարպեց իր հակառակորդին վրայ, բայց գնդակը վրիպեցաւ եւ Հիսայէթ փախաւ։ Գի

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. Պատրիարքը այսօր չնորհաւորական այցելութիւն կուտայ Ծովային նոր նախարար Ճէլալ պէյի եւ կրթական նոր նախարար Հաշիմ պէյի։

—Կ'ըսուի թէ հանդուցեալ Տ. Մելքիսեդեկ Սրբազան Իշմիրի Առաջնորդական Սնտուկէն 300 ոսկիէ աւելի գումար մը կը պահանջէ, իր վերջին երկու տարուան առաջնորդական իրաւունքը, սակայն Իշմիրցիներուն վրայ բեռ չըլլալու համար՝ նախապէս պատրաստած եւ սահմանած է եղեր իր յուղարկաւորութեան ծախքը։

—Իշմիրի մեր թղթակիցը՝ Ատամ՝ որ հանդուցեալ Տ. Մելքիսեդեկ Սրբազանի յուղարկաւորութեան հանդէսին մանրամասն նկարագրութիւնը ղրկած էր մեզ, զոր հրատարակեցինք Արեւելքի երեկուան թիւով, քանի մը յաւելուածական տեղեկութիւններ եւս կը հաղորդէ մեզ այս առաւօտ, երկրորդ նամակով մը.

«Տեղւոյս Կրթասէր եւ Հոգեւոր Որբանոցամարմնիներու անդամները ինչպէս նաեւ Մանկապարտէզի ու Ազգ. Հիւանդանոցի Խնամակալաց Տիկիններն ու Օրիորդները, սեւեր հագած, թափօրին մասնակցեցան ի յարգանս հանգուցելոյն։

«Խնամակալաց Տիկիններու եւ Օրիորդներու մասնակցութենէն ետքը, պէտք է յիշել Ս. Սարգիսեանս եկեղեցւոյ Հոգաբարձութեան անձնուէր անդամներուն ջանքերը, եւ մասնաւորապէս Պալատեան Յովհաննէս էֆ.ն որ յուղարկաւորութեան սկիզբէն մինչեւ վերջը փութկոտ հոգածութիւն մը ու գործունէութիւն մը ցոյց տուաւ։»

Տ. Մելքիսեդեկ Սրբազանի յուղարկաւորութեան ներկայ գտնուեր է՝ ի դիմաց նահանգին կուսակալ Բարձր. Բեսմիլ փաշայի՝ ոստիկանապետ Ապտիւրրահման պէյ, քանի մը պաշտօնատարներով, ուղեկցելով մեռելական թափօրին։

—Պ. Պատրիարքը Հայրը երէկ գէր մը ուղղելով ամենայն Հայոց Հայրապետին, տեղեկութիւն խնդրեց այն հեռագրին պարունակութեան վրայ, որ եւրոպական թերթերէն արտատպելով հրատարակուեցաւ այս տեղ եւ որով ծանուցուած էր թէ՝ ասկէ վերջ Ռուսահայերուն եկեղեցապատկան կալուածներն ու գոյքերը՝ ռուս կառավարութեան հրամանագրով՝ պիտի անցնին պետական վարչութեան ձեռքը, սա գլխաւոր պատճառով որ, իբր թէ հայ կղերին ձեռքով կառավարուած ինչքերուն ու գոյքերուն մատակարարութեան եղանակը ո՛չ պետական տեսակէտով կրցած էր հաճելի ըլլալ, եւ ոչ ալ Հայ. Եկեղեցիին շահերուն կը համապատասխանէր։ Ս. Գաբրիէլը՝ Ն. Ս. Օծութեան ուղղած գրին մէջ կը յայտնէ թէ, այս տեղեկութիւնը զուրկ կ'երեւայ ճշմարտութենէ, վասն զի նախ այդպիսի մնորոնութիւն մը՝ միլամտութիւն մը պիտի ըլլար ազգին հոգեւոր վարչութեան գործոց մէջ եւ եկեղեցապատկան գոյքերուն ու կալուածներուն սեփականութեան եւ մատակարարութեան իրաւունքը պիտի առեր անոր ձեռքէն. երկրորդ՝ վասն զի ծանր ամբաստանութիւն մը կ'ուղղուէր Հայ. Եկեղեցւոյ պաշտօնէից դէմ, որոնց վրայ հսկելը եւ, եթէ ո եւ է դեղծում տեղի ունեցած ըլլայ, բառնալը՝ կը պատկանէր Ս. Հայրապետին։

Հեռեւաբար կը խնդրէ [Ն. Ս. Օծութենէն, որպէս զի նորէ ընէ որոշ տեղեկութիւն մը տալ թէ՝ ո՛ր ատիճան ստուգութիւն ունի այս հեռագրագրերը։

—Զէյթունէն Պատրիարքարան հասած գիր մը կը յայտնէ թէ, Դուռաւային Ժողովը անհրաժեշտ դատած է արհեստանոց մը հաստատել Զէյթունի մէջ, քանի որ ամէնէն աւելի բանուկ արհեստներն իսկ, ինչպէս դերձակութիւն, մանուսայագործութիւն, պղնձագործութիւն, կօշկակարութիւն, ընդհանրապէս չեն եւ Մարաշցիք ու Այնթապցիք նիւթական ծանր պայմաններով կը հագան այդ պէտքերը։ Տեղին գաւառ. Վարչութիւնը Պատրիարքարանի օժանդակութիւնը խնդրած է այդ արհեստանոց-որբանոցի հաստատմանը համար։ Ս. Պատրիարքը Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսին նկատառութեան յանձնած է խնդիրը՝ պէտք եղած ծրագիրն ու կարգադրութիւնները սահմանելու համար։

ՌՈՏՈՍՔՈՅԻ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐԸ

ՌՈՏՈՍՔՈ, 14 Յուլիս

Վերջացող չաբթուան մէջ կատարուեցան Ս. Խաչ Թաղի Յիսուսեան ազգ. երկ. վարժարանի տարեկան քննութիւնները եւ կիրակի, եկեղեցին ուսարուսէն ետք՝ ամավերջի հանդէսը։ Յաջող քննութիւն անցընող աշակերտներուն տրուեցան պատուատոմսեր, մրցանակի գրքեր, իսկ մանկապարտէզի փոքրերուն՝ պատկերներ։ Ներկայ էին Առաջնորդ Սրբազանը, Թաղ. Խորհուրդը եւ երկսեռ բազմութիւն մը։ Աշակերտները, ըստ սովորութեան, ճառեր ու տրամախօսութիւններ արտասանեցին որոնք կ'ընդմիջուէին երգերով։ Վարժարանի ուսուցիչներէն կարապետ էֆ. Ղարսեան իր առաջնախօսութեան մէջ մասնաւոր ըրաւ ծնողաց անտարբերութիւնը կրթական գործերու նկատմամբ եւ ի վեր հանեց դաստիարակութեան ընձեռած առաւելութիւնները։ Այս տարի վարժարանը ունի երկու չրջանաւարտ, Պ. Պ. Ա. Թագւորեան եւ Գ. Բարսեղեան որոնք իրենց վկայականները առին հանդիսաւորապէս. տասնը-հինգ կամ թերեւս աւելի տարիներէ ի վեր առաջին անգամն է որ Յիսուսեան վարժարանը օրինաւոր չրջանաւարտ կ'ունենայ. ասկէ կը հետեւի որ այդ երկար ժամանակամիջոցի ամբողջ տեւողութեան մէջ վարժարանը ի՛նչ անկերպարան վիճակ մը ունեցեր է. չատ մը անօրէններ, ուսուցիչներ, ուսուցչուհիներ եկեր անցեր գացեր են առանց յիշատակելի հետք մը ձգելու, առանց բոլորելու մէկ քանի կանոնաւոր չրջան։ Տնօրէն Տիգրան էֆ. Պալտիկեան խօսք առնելով՝ համառօտ տեսութիւն մը ըրաւ նախակրթութեան եւ նախակրթարաններու մեր մէջ հաստատման վրայ. զգալի օրինակով մը բացատրեց թէ ո՛րչափ արդիւնաւոր ☐եղած են նախակրթարանները՝ մանաւանդ գաւառներու մէջ, բայց ծրագրական որոշ կազմակերպութիւն մը գոյութիւն չունենալով՝ ամէն դպրոցի տեսուչ ըստ կամս ծրագիր մը կը պատրաստէր ինքնիրեն, որով բնականաբար թէ՝ վարժարանը միւսէն կը տարբերէր անհամեմատ կերպով եւ թէ՝ ակնկալուած արդիւնքը չէր տար. վերջապէս եկաւ 1896 ի կեդր. Ուսումն. Խորհուրդը՝ առենապետութեամբ ուսուցչապետ Պէրպէրեան էֆ.ի եւ յետ երկար խորհրդակցութեանց ու մանրակրկիտ հետազօտութեանց՝ ճարտար ու հեղինակաւոր ձեռքով (de main de maître) պատրաստեց կրթական ծրագիրն ազգ. տարրական նախակրթութեան, որ միանգամ ընդ միշտ վերջ տուաւ ուսուցիչներու խարխափումներուն եւ մօտաւոր թէ հեռաւոր վարժարանները օժտեց ծրագրական ներդաշնակ միօրինակութեամբ մը։ Յետոյ խօսքը չրջանաւարտներուն դարձնելով՝ անոնց յորդորական մը խօսեցաւ։ Ի վերջոյ Ներսէս եպիսկ. Ասլանեան կրթութեան կարեւորութեան վրայ խօսելէ յետոյ, հրկիզեալ վարժարանին վերաշինութեան կայս. հրամանին չնորհուած ըլլալը աւետեց ժողովրդեան եւ չինութեան գործողութիւններն ալ, ուելցուց, վաղուընէ (Բշ.) իսկ պիտի սկսին եւ հրաւիրեց ժողովուրդը որ իր աջակցութիւնը չի զլանայ։ Այս առթիւ բարեմաղթութիւններ եղան Վեհ. կայսեր արեւշատութեանը համար։ Հանդէսը փակուեցաւ նախագահ Սրբազանին պահպանիչով։

ՀԱՆԴԻՍԱՏԵՍ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Ազգ. Ուսումն. Խորհրդոյ

Նախնական կրթութեան Կաղմական կանոնագրին ԼԱ. յօդուածին որամադրութեանց համաձայն, ներկայ դպրոցական տարեշրջանի ուսուցչական ընտրելեւոց Քննիչ Ցանձնաժողովը կազմուած ըլլալով, ըստ ԼԴ. յօդուածին նոյն կանոնագրին՝ սահմանեալ հարցարցաքննութեանց հրահանգին հետեւողութեամբ քննութեանց մասին հետեւեալ կարգադրութիւններն եւ ժամանակացոյցը որոշուած են.—

Ա.—Ուսուցչական ո եւ է կարգի վկայական ստանալ փափաքող անձինք պարտին գրաւոր կերպով դիմել Քննիչ Ցանձնաժողովին, եւ ներկայացնել՝ 1. Իրենց մկրտութեան վկայականը։ 2. Իրենց դպրոցական վկայագիրը եւ իրենց բնական թաղին աւագերէցին եւ Թաղ. Խորհրդոյ վկայականը՝ իրենց վարուց ու բարուց մաքրութեան, եթէ օգնական-ուսուցչութեան կամ մասնաւոր ճիւղի մը կամ ճիւղերու օգնական դասատուի կամ օգնական-ուսուցչուհւոյ վկայական կ'ուզեն ստանալ։ 3. Իրենց օգնական ուսուցչութեան վկայականը՝ եթէ կ'ուզեն գլխաւոր դասատիրակ կամ մասնագէտ ուսուցչի վկայական ստանալ, ինչպէս նաեւ ըստ ԼԴ. յօդուածի կանոնագրին՝ իրենց պաշտօնավարած վարժարաններու տեսչութեան, Թաղ. Խորհրդոյ կամ Հոգաբարձութեան վկայութիւնը առ նուազն երկամեայ օգնական-ուսուցչի բարեբաղդ ծառայութեան։ 4. Համառօտ տեղեկագրութիւն մը իրենց անցեալ զբաղմանց եւ պաշտօնավարութեանց վրայ։ Առանց այս վկայագրերուն, ընտրելին չընդունուիր քննութեանց մասնակցութեան։

Բ.—Քննութիւնները տեղի պիտի ունենան ըստ հետեւեալ ժամանակացոյցի. Նիստ Ա. Յուլիս 18, ուրբաթ.—Արձանագրութիւն ընտրելեաց. Նիստ Բ. Յուլիս 25, ուրբաթ.—Կրօնք եւ բարոյագիտ.—Դեղագրութիւն.—Գծագրութիւն։ Նիստ Գ. Օգոստոս 1, ուրբաթ.— Հայերէն լեզու, Նիստ Դ. Օգոստոս 8, ուրբաթ.— Պատմութիւն.— Աշխարհագրութիւն.— Տնտեսագիտական ծանօթութիւնք։ Նիստ Ե. Օգոստ. 15, ուրբաթ.— Բնական գիտութիւնք.— Առողջաբանական գիտելիք։ Նիստ Զ. Օգոստ. 22, ուրբաթ.— Ուսողութիւն։ Նիստ Է. Օգոստ. 29, ուրբաթ.— Օսմաներէն, Ֆրանսերէն, եւ ուրիշ օտար լեզուներ.— կար, ձեւ., ձեռագործ։

Քննութիւնները պիտի կատարուին առաւօտեան ժամ 2ին, եւ կէս օրէ ետքը 6–9։

Հետեւաբար՝ ամէն անանձ որ կը փափաքին ուսուցչական ո եւ է կարգի վկայական ստանալ, եւ կամ փոփոխել իրենց վկայականը, կը հրաւիրուին դիմել Քննիչ Ցանձնաժողովին՝ վաւերական գրերուն ի ձեռին յառաջիկայ ուրբաթ օր, 18 Յուլիս, ժամ 2էն 5, Ղալաթիոյ Խորհրդարանը, լոկ արձանագրութեան համար, եւ քննութեանց համար ներկայ գտնուիլ Բերայի աղջկանց արհեստանոցը, որոշեալ ժամուն, ուր տեղի պիտի ունենան նախընթաց տարիներուն նման։

ԳՈՐԾԻ ՀԱՄԱՐ

Պարկեշտ ու գործունեայ երիտասարդ մը, որ տասը տարուան փորձառութիւն ունի առեւտրական հրապարակի վրայ, պատրաստ է դրագրի կամ ո եւ է գործ ստանձնել վաճառատան կամ գրասենեկի մէջ։ Դիմել Արեւելքի խմբագրատունը։

2—6

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՋՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՒԼ)

ԲԷՇԹԱ, 29 յուլիս.—Քոչոսթի կուսակցութենէն երեսփոխան Վիզոնթայ, այսօր, Երեսփ. Ժողովին մէջ հարցասխնդում մը ըրաւ Նախարարութեան՝ Աւստրիոյ հարաւային կողմը կատարուած ռազմափոքձերու առնն արեւաղարկէ տասնըհինգ զինուորներ մեռած ըլլալու խնդրոյն համար։ Պատերազմական Նախարարը պատասխանելով, յայտարարեց թէ Լիխտ քննութիւն մը հրամայուած է եւ թէ յանցաւորները պիտի պատժուին։ Յետոյ Ժողովը, մրցանակութեամբ եւ նախարարապետին հետ համամտութեամբ, որոշեց ցայտյայտնել ատենագրութեան մէջ։

—Այսօր Երեսփ. Ժողովին մէջ նիստը չատ աղմկալից էր։ Ընդդիմադիր կուսակցութենէն Պ. Բաբ յայտարարեց թէ փորձած էին զինքը խաբել՝ վիճաբանութիւնները խափանելէ ետ կենալու համար։ Երեսփոխանը Ժողովին յանձնեց 10,000 քուրոնի գումար մը զոր ստացած էր այդ առթիւ։ Մեծ աղմուկ ծագեցաւ։ Ժողովը ընդունեց առաջարկութիւն մը՝ այդ մասին քննութիւն մը կատարելու համար։ Յետոյ նախտարարապետ Ռուէն Հէսէրվարի կոմսը պահանջեց աւարտել իր ծրագրին վիճաբանութիւնը։ Կոմսը երբ ձեռք առաւ հատուցումներու մասը սոփպսեցաւ կենալ, վասն զի աղմուկը խիստ չատցած Ռէր։ Ընդդիմութիւնները եաքն ալ շարունակեցին, որով ատենապետը ամէն անգամուն պարտաւորեցաւ նիստը դադրեցնել։ Ընդդիմադիրներուն պահանջումով, երկու անգամ, դռնփակ նիստ որոշուեցաւ։ Այդ միջոցին ընդդամադիրները բազմաթիւ ճառեր արտասանեցին՝ վիճաբանութիւնները խանգարելու համար։ Կէս գիշերին հրապարակային նիստը սկսաւ։ Ընդդիմադիրները, այդ նիստին դէմ բողոքելէ ետքը, մեկնեցան Ժողովատեղիէն։ Ժողովը յետոյ քուէարկեց օրակարգ մը՝ նախարարապետին առաջարկութեան համաձայն։ Նիստը ժամ 12¾ին փակուեցաւ, առանց ելորոս ժամ տեւելէ ետքը։

ԲԵՌԼԻՆՊՈՒՐԳ.—Ռուսիոյ պատերազմական նախարար Քուրոպաթքին զորավարը հոս վերադարձաւ Մայրաքաղաք Արեւելքէն։

ՊԱՌՈՒ.—Պալաքանայի նաւթի հանքերուն մէջ հրդեհ ծագեցաւ։ Յիսուն լաստակրներ եւ նոյնքան ընդունարաններ այրեցան։ Հրդեհը չէնքերուն մօտ մատեցաւ։ Կ'ըսուի թէ կրակը դիտմամբ ձգուած էր։

ՊՈՒԷՐԻԵԾ.—Ռուսական 18.դ գունդէն պատուիրակութիւն մը, այսօր, Սինաեայի մէջ Ռումանիոյ թագաւորին յանձնեց, ալպում որ նոյն զորագունդին հարիւրամեակին առթիւ առնուած լուսանկարները կը պարունակէ։ Կարոլ թագաւորը պատուակալ պետն է այդ զորագունդին։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՈՆԱԼ)

ՄԱՐՍԻԼԻԱ, 29 Յուլիս.— Նախարարապետ Պ. Բոմպ Մարսիլիոյ հանրապետական մասնախումբին հաղորդեց թէ կ'ընդունէր օգոստոս 8ին Մարսիլիա երթալու համար եղած հրաւէրը։ Պ. Բոմպ մեծ բանախօսութիւն մը պիտի արտասանէ դասկիցին հետեւած քաղաքականութեան վրայ՝ կրօնական խնդիրներու նկատմամբ։

—Մարսիլիոյ Նահանգային Ժողովին մեծամասնութիւնը բարեփոխման առաջարկ մը քուէարկեց, Պ. Բոմպի դէմ։ Ցին քաղաքականութեան համամտութիւն յայտնող։

ՀՌՈՄ.—Վիքթոր-Էմմանուէլ թագաւորը, այսօր, ներկայ գտնուեցաւ հանդուցեալ Ումպերթօ թագաւորին համար կատարուած հոգեհանգստեան պաշտօնին։

ՎԻԵՆՆԱ.—Թրանց-Եոսէֆ կայսրը նամակ մը ուղղելով կոմս Պարինի, կը գնահատէ մատուցած ծառայութիւնները։

ՀՌՈՄ.—Պապին յուղարկաւորութիւնը այսօր տեւեց Սէքստեան մատուռին մէջ։ Մինչեւ յուլիս 31 պիտի տեւեն յուղարկաւորութեան հանդէսները։

ԲԱՐԻԶ.—Սէն-Ժանէն (Նուռֆաուսուլէնս) հասած հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ ֆրանսական ձկնորսութիւնը այսքան անյաջող եղած չուներ։ Քան նաւակներ կորսուեր են։

ԼՈՆՏՈՆ.—Հեռադիտէ կը հաստատուի այն լուրը թէ Կալլէսի իշխանը եւ իշխանուհին պաշտօնապէս Բարիզ պիտի երթան օգոստոսի վերջերը։

ՄԱՏՐԻՏ.—Քաղաքական չրջանակներու մէջ կը հաստատուի թէ ֆրանսեսպանական համաձայնութիւնը միայն Մարոքի համար չէ, այլ կը տարածուի Թրանսան ու Սպանիան չահագրգռող բոլոր միջազգային խնդիրներուն վրայ։

ԼԷՈՆ ԺԳ. ՊԱՊԸ

ՀՌՈՄ։ 26 յուլիս.—Վոյճ Տիլլա Վէրիքա կը հրատարակէ բնագիրը այն զրուցեան որ մագաղթի վրայ գրուած դրբուեցաւ Լէոն ԺԳ. Պապին դագաղին մէջ։ Այդ գրութիւնը զոր խմբագրած է Ժէզուիթ քահանայ մը տէ Անճելիս, Լէոն ԺԳ.ի կենսագրութիւնը կը պարունակէ՝ ժամանակներու չարաբարոյութեան մասին եղած քանի մը ակնարկութիւններով։ Կ'եզրակացնէ ըսելով թէ Լէոն ԺԳ. այն տեսակ Պապ մը եղած է, որուն հետ եւ ոչ մէկը կարելի է բաղդատել՝ հոգիի բարութեան, մտքի մեծութեան, կեանքի մաքրութեան, բարքերու սրբութեան եւ այն եռանդին համար զոր ի գործ դրաւ իր ամբողջ գոյութիւնը ու զօրութիւնները նուիրելու՝ Քրիստոսի Եկեղեցիին ծառայութեանը։

—Երէկ իրիկուն Ս. Պետրոսի եկեղեցիին մէջ կատարուեցաւ Լէոն ԺԳ.ի մարմինը դերեզման դնելու արարողութիւնը։ Երկու հազար հրաւիրեալներ ներկայ գտնուեցան։ Կէս օրէն սկսեալ եկեղեցիին դուռները փակուած էին։ Իրիկուան ժամ 6ին ժամանելին հրաւիրեալները՝ դեսպանական մարմնոյն անդամները, Հռոմի աղնուականութեան ներկայացուցիչները եւ այլն որոնք արարողութիւններու կողմէ կ'ընդունուէին։ Ժամ 6 ուկէսին կարտինալները մոմեր բռնած դացին Ս. Հաղորդութեան մատուռը եւ չրջապատեցին այն անկողինը որուն վրայ դրուած էր Լէոն ԺԳ.ի մարմինը։ Քիչ վերջը Ս. Պետրոսի քանանները հանդիսական թափօրով ելան պահարանէն՝ սաղմոսերգելով եւ գացին Ս. Հաղորդութեան մատուռը։ Զանակիրներ կը հետեւէին անոնց։ Քահանաները վերցուցին Պապին մարմինը. այդ միջոցին կատարուեցան հանդիսական թափօր մը որ եկեղեցիին բոլոր մասերէն եւ մանաւանդ Պետրոս առաքեալին արոյրէ հին արձանին առջեւէն անցաւ. ապա գնաց այն մատուռը, ուր կը գտնուէին երեք դագաղները։ Մէկ կողմէ սաղմոսերգութիւնն կատարուելով, դագաղները օրհնուեցան եւ Պապին մարմնոյն վրայ օրհնած ջուր սրսկուեցաւ ու խնկարկութիւն կատարուեցաւ։ Յետոյ քանանները բռնեցին չորս ծայրերը կարմիր բուրդէ ու ոսկեթել ծոպերով այն պատանքին որուն վրայ դրուած էր Լէոն ԺԳ.ի մարմինը եւ դրին նոճիէ առաջին դագաղին մէջ։ Տաճարապետը, ըստ աւանդութեան, Պապին ոտքերուն տակ դրաւ երեք քսակներ որոնք քանոնիզուամեայ յոբելեանին յիշատակին համար չինուած ոսկիէ, արծաթէ ու անագապղինձէ շքադրամները կը պարունակէին։ Նաեւ դրուեցաւ խողովակ մը որ վերը յիշուած մագաղաթի վրայ գրուած կենսագրութիւնը կը պարունակէր։ Դագաղը չրջապատած էին պապական յարկին բոլոր եկեղեցականները ու պաշտօնեաները՝ մանչակազմն հագուստով, ոչ թէ սուգի համար, այլ ցոյց տալու թէ իրենց վերջին ծառայութիւնը կը կատարեն հանգուցեալին։ Տաճարապետը Լէոն ԺԳ.ի երեսը ծածկեց սպիտակ մետաքսէ քողով. այդ միջոցին մատուռէն դուրս մեռելական աղօթքներ կը կարդացուէին։ Բէյլլի կոմսը եւ զուիցերիացի պահակներու հրամանատար Ռոսբլիթզի ըլլալը համբուրեցին Պապին ոտքերը։ Յետոյ դագաղին կափարիչը գոցուեցաւ զոր կնքեցին Օբէլիա ու Ռամբոլլա կարտինալներուն, Ս. Պետրոսի եկեղեցիին աւագերէցին եւ տաճարապետին կնիքներովը։ Դագաղը դրուեցաւ կապարէ ուրիշ դագաղի մը մէջ, որուն կափարիչը անագով փակցուցին։ Վրան գրուած են հանգուցեալ Պապին տարիքը, քահանայապետութեան տեւողութիւնը եւ մահուան օրը։ Դագաղը փակելու այդ գործողութեան միջոցին որ կէս ժամ տեւեց, Վատիկանի նուագը կարդաց լատիներէն գրութիւնն մը որ կը թուէր Պապին մահէն ի վեր կատարուած բոլոր գործողութիւնները։ Յետոյ այդ դագաղն ալ դրուեցաւ կնճիռէ երրորդ դագաղի մը մէջ՝ որուն կափարիչին վրայ նկարուած է հանգուցեալ Պապին զինանշանը։ Ապա նոքէն թափօր կազմուելով դագաղը տարուեցաւ այն գերեզմանաքարին առջեւ, ուր առժամապար կը դրուին հանգուցեալ Պապերու մարմինները։ Գերեզմանաքարը չատ պարզ է. վրան կայ խոյր մը։ Լէոն ԺԳ. մարմինը պիտի մնայ հոն, մինչեւ որ չինուի Լաթրանի եկեղեցիին մէջ դամբարան, ինչպէս կը տրամադրէ կտակը։ Դագաղը չուներու միջոցաւ վեր առնուելով դրուեցաւ այդ գերեզմանաքարին մէջ որ դրան վրայ կը գտնուի եւ պատին մէջ բացուած է։ Այդ միջոցին սաղմոսերգութիւն կը կատարուէր։ Գործաւորները խցեցին այդ տեղին մուտքը։ Արարողութեան պահուն Ս. Պետրոսի զանգակները կը հնչէին տխուր։ Իրիկուան ժամ 9ին ամէն բան աւարտեցաւ։ Գերեզմանաքարին վրայ արձանագրութեան տախտակ մը դրուեցաւ, ուր Լէոն ԺԳ.ի անունը գրուած էր։

—Վատիկանի եկեղեցականներէն մէկը ըսած է թէ Սէրֆինօ Վանուեչիի կարտինալը մեծ հաւանականութիւն ունի ընտրուելու։

ՀԱՑՈՒՀԵԱՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԱՏԱԲԱԶԱՐ

Վարժարանիս նոր տարեշրջանը պիտի սկսի Սեպտ. 9ին (Ն. Տ.) Զորեքշաբթի։ Դիւերօթիկներու տարեմուտն է 12 օսմ. ոսկի, որուն կէսը պէտք է վճարել Սեպտեմբերի սկիզբը, միւս կէսը Յունուարի մէջ։ Դաշնակի դաս առնողները 3՝ իսկ երգեհոնի դաս առնողները 1½ ոսկի աւելի կը վճարեն։

Կէս տոմսակով Աստաբազար ուղեւորելու եւ ուրիշ դիւրութեանց համար՝ կարեւոր է որ վարժարանին գիւերօթիկ աշակերտուհիները, ինչպէս նաեւ յառաջիկայ տարեշրջանին նոյն վարժարանին աշակերտել փափաքող օրիորդները իրենց անունները ղրկեն եւ կամ անձամբ կամ իրենց պաշտպանին միջոցով ներկայանան՝ Մր. Ռ. Ռ. Փիթի, թիւ 5, Ամերիգան խան, կ. Պոլիս, մինչեւ Սեպտ. 4 (Ն. Տ.)։

Վարժարանին յայտագիրը ուղղուելուն ձրի կը ղրկուի։ Ուրիշ տեղեկութեանց համար դիմել Տոքթ. Ս. Էֆ. Դավալեան, Առենապետ Խնամակալութեան Ատաբազար։

4—12

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ

Գրատպիչի քրիստոնեայ վարժարանները ֆիէրները առեւտրական բարձրագոյն դասընթացք մը պիտի բանան իրենց քոլէժին մէջ յառաջիկայ սեպտ.ին։ Այն դասընթացքին հետեւիլ ուզողները կրնան յայտագիրը ստանալ վարժարանէն։ Անոնք որ մոլոր քննութիւն անցընել եւ վարժարան մտնել կը փափաքին, պէտք է վարժարան ներկայանան մինչեւ սեպտ. 1։ Կրնաթաշակ պիտի ընդունուին ամէնէն գոհացուցիչ պատասխան տուող երկու հոգի։ Այս տարի սահմանափակ պիտի ըլլայ ընդունելի աշակերտներուն թիւը։

1—10

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 16 Յուլիս

Սսմ. Թոնսոլիտ Սնռի Դ.	Օ. Ա.	34	32 ½
Ամէնէն բարձր գին	»	34	33
Ամէնէն վար գին	»	34	25
Բումէլիի Երկաթուղի գոց.	Ֆր.	126	37
Ամէնէն բարձր գին	»	126	50
Ամէնէն վար գին	»	125	87

ԲԱՑՈՒՄ 17 Յուլիս

Սսմ. Թոնսոլիտ Սնռի Դ.	Ֆ. Ղ.	34	35
Բումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	126	50
Շիրքէճի Թարլէթ		29	—
Սսմանիէ		—	—
Ռէյժի		—	—
Սսմ. Գանաթ		—	—
Ռուէսի Ժէնէրալ Սթմ.		—	—
Ցօս. Սթմ. Նանտ է Վալէօռ		—	—
Սսմ. Ապահ. Ընկ.		4	57
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		6	05
» ժուիսանս		1	62
» պարտատոմսեր		593	32
Թարափ Գ. Գոլսոյ		502	—
Թրանսվալ		103	—
Քրէտիթ Ֆոնսիէ Էժիբսիէն		266	25
Լավրիոմ		82	—
Անատոլիի Երկաթուղի բաժնեթուղթ		11	87
« պարտատոմսեր	«	522	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	—	—
» » » չէք	»	109	15
Բարիզ » »	Ֆր.	22	98 ¾
» » » չէք	»	22	93 ½
Գերմանիա անտոկոս չէք	մարք	18	63
Վիէննա չէք	Ֆիոր.	21	86

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	10
Անգլիական ոսկի	»	109	31
Շօլ էմբէքիտ	»	89	25
Քրիմիզ	»	51	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	—
Մէճիտիա	»	—	—
Բուլի Ցզծադրամ	Օ. Ա.	5	60

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 29 Յուլիս

Անգլիական Քոնսոլիտ.	91	43
Օսմանեան Ռանթ սէրի Բ.	60	75
» » » Դ. բաց.	21	63
» » » Դ. գոց.	21	87
Օսմանեան Գանբա	13	50
Ռուսական 1890	—	—
Հելլէնական 5 %	41	—
» Մոնոբոլ	43	50
Գուլգարական 1888	94	25
Եգիպտական իւնիֆիք	104	37
Բօսնիական	104	—
Թրանսվալ	4	12
Ազտին երկաթուղի	14	59
Փոխանակագիր	25	33 ¾

ԲԱՐԻԶ, 29 Յուլիս

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		97	52
Սսմ. Թոնս. սէրի Դ.	բաց. Ղրշ.	22	22
» » » Բ.	գոց. »	22	42
» » » Դ.	»	—	—
Սսմ. Կայս. Գանբա	Ֆր.	590	—
Սսմանիէ	»	—	—
Ռուէյի Երկաթուղի	»	129	75
Սսմ. մաքսատուն	»	481	—
Սսմ Ռէժի	»	393	—
Բիյօնիթ Թիւրք 4 %	»	—	—
Քէտէ Լիոնէ	»	1112	—
Իտալական Ռանթ	»	102	30
Սպանիական արտաքին	»	90	75
Թրանսվալ	»	103	50
Զէջ Լոնտոնի վրայ	»	25	140
Գրամգզոյ	»	—	—

ՎԻԵՆՆԱ, 29 Յուլիս

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	Ֆր.	239	20
Բումէլի երկաթուղի	»	121	—
Սսմ. Ռէժի	«	314	50

ՊԵՐԼԻՆ, 29 Յուլիս

Ռուպլը	Ֆր.	—
Բումէլի երկաթուղի	»	122 10
Ասատ. երկթ. պարտատոմսեր	»	103 90
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20 250

ՊՐԻՍԷԼ, 29 Յուլիս

Սսմ. Քոնս. սէրի Դ.	22	10
Բումէլի երկաթուղի	127	50

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ–ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԹ

396 ՄԵԾ-ԳՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

ԵԱՆԻ ԳԱՐԵՁՐԱՏԱՆ ՎՐԱՑԻ ՅԱՐԵՐ
(Ձիւր Չուլուքէանց գէմ)

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, ըստ տարիքի, ծամելութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն՝ երգչաւորեալ։ Ինչպէս նաեւ կատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Զամեռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։

O TALON I'OR

ՇԱՌԼԸ ԱՀՆԱՄԵԱՆ

Կալաթա, Վոյվոտա փողոց, թիւ 114

Ցիշեալ վաճառատան մէջ կը գտնուին ամէն տեսակ կօշիկներ արանց եւ կանանց համար թէ չափու վրայ եւ թէ պատրաստ։ Դիւրամատչելի գներով։

5—15

ԱՌ ՆՈՒՎՕ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Ա. ՈՒԶՈՒՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Ղալաթիա, Եենի Ճամի փողոց, թիւ 55

Ցիշեալ վաճառատան մէջ կը գտնուին պատի թուղթեր, վարագոյր, սթօռ, ասկեղած չրջանակներ, եւն. եւն.։

Գիները խիստ դիւրամատչելի են։

13—52

ՏՕՄԱԹԷՍ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՈՂԵԼԻՑ ԸՄՊԵԼԻՆԵՐՈՒ

Ղալաթիա, Տոմուզճաճի փողոց, թ. 13

Ցիշեալ վաճառատան մէջ կը գտնուին ամէն տեսակ ընտիր ոգելից ըմպելիներ եւ մասնաւորապէս Պալքան գինիներու ամենէն ազնիւ տեսակը։ Դնեցէք գոն պիտի մնաք։

13—20

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ

ԼԻԹԻԷ

ՄՈՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843 ԻՆ

Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ 981 ՄԻԼԻՈՆ 518,483.42 ֆրանկ

Ապահովագրական ամէն կարելի դրութիւնները կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք, զուտակաց դրամագլուխ, ցմահ եկամուտ, տարեկան

Մուչուալ Լայֆի սակագինը և ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուիք. — Առատաձեռն պայմաններ, վճարմանց դիւրութիւնք։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ Գ. Ֆ. ՀԷՌ, ընդհանուր գործակալ, Ինսաէէթ խանի դէմը, Վէյվոտա խան, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։ 579

{ԷՆ ԱՌԱՋ ՍԱ ԿԱՐԴԱՑԷՔ}

ՀՈՎԱՆՈՍՅԱՆ ՀԱՅԿԱԶՆ

ՍԲԷՐԳԱՑ ՀԱՅԿԱԶՆ

Քանի մը հարիւր կամ հազար ղրուշ ծախսելով կը գնէք կամ չինել կու տաք զգեստ, շալակ, ֆէս եւ գլխարկ՝ վայելելու եւ վայլեցնելու համար։ Աղէկ։ Բայց ի՞նչ օգուտ. եթէ անձրեւի մը բռնուիք ու եթէ հովանոց չունենաք — կամ անձրեւ չանցնող հովանոց մը — ատոնք ամբողջ կը բծաւորին եւ նորութեան չէնքնորոնքը չի մնար վրանին։ Ուստի, խնամով չինուած, ձեւաւոր եւ բնաւ անձրեւ չթափանցող ՀՈՎԱՆՈՑ մը գնեցէք Դալաթիոյ հռչակաւոր հովանոցավաճառ Մինրդաս Հայկազնէն։ Գոն կը մնաք։

ԱՄԷՆԷՆ ԿԱՐԵՒՈՐԸ

Պատիւ ունիմ ծանուցանել մեծարգոյ հանրութեան թէ Դալաթիա Խալիլ Փաշա Խան փողոց թիւ 18 խանութը ճաշարանի վերածելու յառաջիկայ յունիսի սկիզբեռը պիտի բացուի, «Օսմանլը էվ եէմէքհանէսի» անունով։

Արդէն վստահ հանրութեան քաջալերութեան վրայ, կը յայտարարեմ որ աւելի հոգ պիտի տանիմ ընթանալ եւ համով հոտով տունիկերակուներ պատրաստելու եւ դոհացում տալու ըստ կարելւոյն։

Գոնսոլիտ խանի նախկին ծանօթ խոհարար
ՀԱՍԱՆ ՆԵՇԱՆ ՊՕՂՈՍՅԱՆ
18—36

Ցանկնալարեցի իմ հիւանդներուս որ ինքիլիւնցային հեւեւանքը եղող սաստիկ հարբուխին եւ նմանօրինակ ուրիշ հիւանդութեանց համար գործածեն տաք կաթի խառնուած Քրմնորոքի հանքային ջուր, եւ լաւագոյն արդիւնքը ձեռք բերի։
ՅՈՒԹ. ՍՊԷՐՈՒԼԻՍ

ՅԱՋԴՈՒ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆ ՄԸ

Մաքրողականի մը եթէ պէտք ունիք և կը փափաքիք տուանց նեղուելու խմել անմիջական ազդեցութեամբ, թողէք ծանօթ նման դպրեւոցային ջուրերն ու գնդերը, որոց մեծագոյն մասը կեղծ են. եւ դիմեցէք գնել։

VILLACABRAS

տչխագեկեղեցական մաքրողական, որ բնական աղբիւրներէն Բասդէօսական դրամագլուխով զտուած յատակ ջուր մըն է և առ դիւրաւ կը խմուի։ Ազդեցութեան անմիջական։ ՎԻԼԼԱԲՐԱՆ ուրիշ ուծողական ջուրերու նման ոչ խիթ և ոչ անհանգստութիւն կը պատճառէ։ Առուն անօթի, ջուրի դատարկ մը ՎԻԼԼԱԲՐԱՆ՝ տաք վայրկեան ընդմիջումով երկու անգամն կէս առ կէս խմել, բաւական է կատարեալ մաքրուելու։ Գնդութիւն, գլխուցաւ և սառամոյրք խանդաղում ունեցողներ, մանաւանդ նստոյական կեանք վարող անձինք, եթէ ամէն առաւ թէյի կամ գինիի գաւաթ մը Վիլլաբրաբրան խմեն, կ'ազատին անդուրեն և անաք հետեւանք հիւանդութիւններէն։

Կը ծախսուի ամէն դեղատուներու և գեղամատակարարներու մէջ։ 506

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՑՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ, ԲԵՂԵՍՊՈՒՐԿ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ օրկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու սառոյցէ խորտակուելէն դէմ, ինչպէս նաեւ կեանքի վրայ, ամէն կարգի պայմաններով։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10,666,667 ֆր.
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	122,000,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	249,400,000 »
1901 տարուան մէջ դանձուած ապահովագրի եւ տոկոս	54,000,000 »

Ամէն տեսակ տեղեկութիւնները համար դիմել

կամ Պոլսոյ մասնաճիւղին, Ագարեան խան, Վէյվոտա - Ղալաթիա, և Ղալաթիոյ գործակալութեան, Իսկի Կէօմրի կ խան, Քարափին վրայ։

Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՄԻԶ 524

ԹԻ ԿՐԷՇԱՄ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԼՈՆՏՈՆ

Ընկերութեան գոյքը 1900 դեկտեմբերին	ֆր. 191,934,570
Տարեկան հասոյթ ապահովագրիներէ եւ տոկոսներէ, 1900 դեկտ. 31ին	» 32,467,172
Վճարումներ՝ բանի վիճակներու, ապահովագրութեան պայմանագիրներու, վերադարձումներու, եւլն. Ընկերութեան հիմնարկութենէն՝ 1848էն ի վեր	» 426,499,043
1900ի տարեշրջանին մէջ Ընկերութիւնը 5556 ապահովագիր յանձնած է, որ կը ներկայացնեն	» 52,981,500

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն՝

ԷՏՈՒԱՐՏՍ ԷՆՏ ՍԸՆ

Մէյմանեղգ փողոց, Ալալէմճի խան, Պոլիս, իսկ Ղալաթիոյ մէջ Ալեքսիատի խան եւ Մէյմէնէթլի խան, թիւ 8։

ԲԱԹՐԻՈԹԻՔ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.	ԿԱՐՏԻԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
1824ԻՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ	1821ԻՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 1,500,000 անգլիական ոսկի	ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 2,000,000 անգլիական ոսկի

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Ընդհանուր գործակալ ԷՏՈՒԱՐՏ ԷՆՏ ՍԸՆ, Ալալէմճի խան, Պոլիս 9—52

ՖԻՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ

Որէ ամիսը երկու անգամ կը բաւնէ Լիվերբուլի եւ Արեւելքի միջեւ.

Անունը	Թոնս	Անունը	Թոնս
Իվերնիա	18900	Միլլանիա	5598
Սաքսոնիա	18900	Քանադոնիա	4841
Լուքանիա	12950	Վէրլա	3229
Գամբանիա	12950	Բաւլիա	2945
Սուլիանիա	8845	Թիրիա	2936
Ումբրիա	8128	Սիբերիա	2935
Թիրոլիա	8120	Սամարիա	2558
Սէրվիա	7392	Ալէքսը	218
Ուրանիա	7269	Նէպալուն	16[illegible]

Դիմել առ.

ՀՕԼԼԻ և ՍԻՍԷՐ
Joly et Seagor

Մէյմանեղիլ խան, թիւ 6, 7, 8. Ղալաթիա, Պարա Մարաշիան փողոց։ 25

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերբուլի. Գլասկոյի. Միջերկրականի և Սուէզ Մոսի միջեւ բաւնող օգնականք.

Անունը	Թոնս	Անունը	Թոնս
Բամսէգ	3000	Թիպս	2500
Անպիա	3000	Նէբիթիս	2400
Թէյլոր	3000	Օսայրիս	2250
Քանոնուս	3000	Թէրա	2250
Տարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Գասբրնի	1500
Մարգօթիս	2500	Գիւէռ	1500

Դիմել առ Ֆ. Վ. ՈՒԻԹՕՎ և ԸՆԿ.
Ուիթիոյ խան
ՅԼՅՈՒՄ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
134 31. Ֆէնչ Սարդ Լիվերբուլ։

Արտօնատէր ՋԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

Ո Զ ՏՈՒՆ ՄԸ

Հիւանդութեանց դէմ ապահով է եթէ իր մէջը չիգտնուի շիշ մը

Շիշերու վրայ ասոր ուշադրութիւն ընել պէտք է։

SCOTT'S EMULSION

(ԸՍԿՕԹԻ ԹԱՂԱՐԴՈՒԹԻՒՆ)

Թոքախտ, պրոնշիտ, հազ, հարբուխ և բարակցաւ, և աղայոց անդամներու թուլութիւն, խոյլ (սրրաձա) և բոլոր արեան աղէտներու համար անգին դարման մըն է. Ուրիշներ անգամ առնուելով բժշկելու կ'ըսկսի և կը շարունակէ։ Մեն տարի հազարաւոր աղայք մահուանէ աղատելու կը ծառայէ։ Հիւանդութիւններէ վերջը՝ կորսուած զօրութիւնը կը վերականգնէ, և աչքերու փայլունութիւնը կամ կը բերէ և մարմնոյ կեանք կուտայ։ Դեղերու մէջ նոր հրաշք մըն է, և ուտելիքներու նկատմամբ ալ հրաշք մըն է։ Ա՛ինչտ վրան այս պատկերով վարդագոյն փաթեթի մը մէջ կը գտնուի։

Բոլոր դեղատուներէն և դեղագործներէն ի գնել։

ERNEST GLVANY

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԷՐՆԷՍԹ ԿԼԱՎԱՆԻ

ՂԱԼԱԹԻԱ, ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՊԱՆՔԱՑԻ ԿԱՐԳԸ, ՅԱԿՈԲԵԱՆ ԽԱՆ

Սոյն դրամատունը կը վճարէ ամէն տեսակ պարեր՝ իրենց գնէն հանմամասութեամբ՝ տարեկան 20 դրչ.էն մինչեւ 100 դրչ. օրուան գումարի մը վճարելու։ Դրամատունը առաջ քաշուած միջակաց նպաստներու թիւերը նայելու և չահուած պարգեւները գանձելու համար ամէն կերպ դիւրութիւն ցոյց կուտայ։

Գնողները երբ տեսնին վճարումը ընեն, իրենց մուրհակ մը որ որուն մեր կողմէ ստորագրուած և գրչուած։ Ամէն պատարագիչ թիւը ցոյց տուող ուրիշ ծանուցագիր մըն ալ կը տրուի, և գնողը նոյն տեսնէն իսկ ամէն վիճակահանութեանց մասնակցութիւն ունենալով, չասնուց ամբողջապէս կ'ստանէ։

Աւելորդ է յայտնել թէ ամէնէն ազգատն անգամ այս դիւրութեամբ կրնայ ապրանքներուն տէր ըլլալ, և յայտնի է որ ամսական 20 դրչ.ի վճարումը մեծ զոհողութիւն մը չըլլալով և ամէն մարդու դիւրամատչելի ըլլալով, ամէն հաւանականութիւն ունի օր մը չահելու, և եթէ երբեք չչահի այլ, իր վճարումներուն չնորհիւ, յաւանջիկայն արտօնագրի տէր պիտի ըլլայ, որ իրեն համար դանձուած մը է։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍՈՆ

ՀՐԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ

Ընդմէջ Հալի և Գլասգոյի եւ Օսթենդի

Անունը	Թոնս	Անունը	Թոնս	Անունը	Թոնս	Անունը	Թոնս	Անունը	Թոնս
Ալպանս	1069	Գոմս	1497	Գոգս	1011	Մայոր	724	Բոգարիս	186
Ալէքթ	3607	Գոնկս	2906	Գրօսնս	1695	Մարկիզ	2273	Սարթս	1113
Ամնէլս	1341	Գրաս	895	Հիրս	775	Մարգէլլս	3709	Ֆիրթս	1735
Արիսոգս	2271	Ֆիտս	4311	Հիտալկս	1581	Միքիտս	3557	Միլիս	1193
Գասանս	1822	Ֆօմինս	937	Հինտու	3720	Միլս	1957	Մէրս	1200
Գորոտինս	1264	Ֆուրս	2383	Հորատիս	3600	Մօնդէպելլս	1735	Թասս	1328
Գրալս	1076	Ֆրաս	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլս	2419	Թ. Ուիլսոն	1546
Գրիւնս	841	Ֆրնամս	504	Իակս	2354	Նէրս	1083	Թոքիս	3827
Գրիֆալս	4431	Էպրս	2464	Իտանս	5540	Օհիս	4100	Թուլտս	1470
Գէլրս	1671	Էլսորատս	1520	Ջիլնս	1080	Օնտարիս	4036	Փորքիտս	487
Գալիբսս	1337	Էրազս	1841	Քէլսս	1053	Օրլանտս	1535	Ուրպինս	2429
Գամէս	1244	Ֆիտս	954	Քոլրինս	2307	Բալէրմս	1637	Վասրս	1914
Գազս	1094	Ֆինլանտ	1828	Քոմնս	1700	Բոլս	510	Վէրս	1289
Զիրակս	2729	Ֆլամինկս	849	Լէս	1053	Բիսկէս	2229	Զոլիտուրնս	2396
Միսէրս	1831	Ֆրանկիսրս	4582	Լէբանոն	2272	Բինալտս	1663	Տէտս	1850
Գլիս	2697	Գալիէնս	3060	Լիվորնս	1843	Բօլիս	1613	Զէրս	1200
Գոլորատս	4235	Նէգանս	1243	Լորենցս	3191	Բսէնս	1789		

Հարաւեցիս չոգենաւը, նաւապետ Քրօֆթ, ընդհանուր վճարագրով Հալէն հոս հասած է։

Սորոտիս չոգենաւը, նաւապետ Պոքսոլ, ընդհանուր վճարագրով Հալէն պիտի մեկնի ամսոյս 28ին,

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՅ ԵՆԻՊՅՕՏ
Թ. 23—24 Թիւնէլ Մէյլէթ խան. Ղալաթիա 277

COMP RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Նաւարաւուն երթեւեկութիւններ

Յուլիս

Գշ. 15/28 Մէվաստարոյ ժամը 10ին միջօրէէ առաջ։
Տարտանէլ, Այնորոզ, Սելանիկ, Իզմիր, Ֆիրս, Թարապզուլս-Եամ, Գէրունդ, Եաֆա, Բոսդ-Ճաիս, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին յետ միջօրէի։

Եշ. 17/30 Օտեսայ ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։

Շբ. 19/1 Մէյնէլին, Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա, ժամ 10ին միջօրէէն առաջ։
Օտեսա ժամը 2ին յետ միջօրէի։

Կիր. 20/2 Ինէպոլու, Սինոպ, Սամսուն, Օրտու, Ցիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ, Փոթում ժամը 8ին միջօրէէն առաջ։
Գուրկազ, Կառնա, Օպէսա ժամը 3ին յետ միջօրէ ի։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐՈՓԷԱՆ ԵՒ ՀԱՅՈՑԱԿԱՆ Ն. ԲԱՓԷԼ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍԱՍՍՈՒԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՐ

Օգոստոս 3ին Միջերկրի Ամ. եղերքն։
» 5ին Լիսէ Ամէրիքան։

ՍՍՏԵՆԴԱՐԴՆԵՐ

Օգոստ. 4ին Միջերկրի, [illegible]
Ամսոյն [illegible] 26ին [illegible]
75 ֆրանկ [illegible]
[illegible] 516 [illegible]

ՖՐԷՏ. ԼԻՏԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերբուլի եւ Արեւելքի միջեւ բաւնող օգ.

Անունը	Թոնս	Անունը	Թոնս
Վիքտորիան	10500	Ֆլավիա	3500
Առմենիան	10500	Եմիրէյնի	3500
Քէսարիան	10500	Արրժ.ին	3000
Լանքասթրիան	9000	Ալմէրիան	3500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Ֆոլօպիան	8000	Աթենիան	2500
Ջորտիան	8000	Անտոլուզիան	2500
Ռաղոնիան	8000	Ալգէզիրն	2500
Ֆիրմինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինեռ	900
Վալոնիան	3700	Օրորոս	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպոն	86
Եգիպտոս	3300		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն ազատ փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունը հանելու համար իրենց հրահանգը ստիպ չոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ
ԷՏՎԱՐ ԼԱՅՈՆԴԷՆ
Ղալաթիա, գրաֆին վրա մաքսատան հին տեղը
600

ԹԵՐԹՕՆ "ԱՐԵՒԵԼՔ„Ի (104

ՓՈՐԹԻՒԼԵՆ ՏԻՒ ՊՈՒԱՆՈՊԻ

ԿՏՐՈՒԱԾ ՁԵՌՔԸ

ԺՕՐԺԻԻ ՇԱՀԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Թ

—Օրինակի համար ձեր վրայ խօսինք։ Ի՞նչպիսի կեանք մը կը վարէք։

—Ինչպէս կ'ապրին իմ տարիքս ունեցող երիտասարդները, երբ պարապոյ ժամեր ու դրամ ունին։

—Ըսել կ'ուզէք թէ հաճոյքի կը հետապնդէք։ Ցաւալս կը վայելէ՞ք դայն։

—Բայց այո՛։ Այս իրիկուան հաճոյքը չպիտի զոհէի մօրեղբօրս դրամարկղին մէջ գտնուած բովանդակ դրամին փոխարէն։

—Պա՛հ, աւելի լաւ պիտի ղուարձանայիք Պէրթ Վէրիէի հետ։ Պանանկոտ չէ՞ ան։

—Շատ գէշ գաղափար մը կազմած էք իմ վրաս։ Կարծուածէն աւելի գէշնիկ եմ ես։

—Ա՜հ, այո՛, գոչեց Թիագեղը, քրքջաձայն ծիծաղելով։ Կը մոռնայի ապարանջանը։

—Ի՞նչ ապարանջան, հարցուց Մաքսիմ։

Մաքսիմ չէր սպասեր այդքան արագ յարձակումի մը, եւ կ'ուզէր պատասխան մը պատրաստելու. չափ ժամանակ վատակէլ։

—Այն ապարանջանը՝ զոր ձեր դաստակին վրայ կը կրէիք երբ հաճեցաք տուն առաջնորդել զիս։ Այն իրիկունը ինծի ըսիք թէ ընտանեկան յիշատակ մըն էր անիկա, բայց բնաւ հաւատ չընծայեցի այդ քաղաքավարական բացատրութեան։

—Այո՛, իրաւունք ունիք չհաւատալու։ Այդ գոհարեղէնը իմ նախահայրերէս չէ մնացած... որովհետեւ նախահայր չունիմ։ Այդ ապարանջանը կնոջ մը կողմէ չէ տրուած ինծի։

—Զեմ կարծեր որ դեռնէն գտած ըլլալիք յայտնէք։

—Այո՛, գտայ զայն։

—Եւ փոխանակ կորսուած առարկաներու դիմանը ղրկելու զայն, ձեր դաստակին վրայ անցուցեր էք զայն։ Այդ մասին բնաւ չպիտի կրնաք համոզել զիս։

—Սակայն ճշմարտութիւնն է որ կ'ըսեմ։

—Ըսել է պատմութիւն մը կայ ասոր տակը։

—Այո՛։ Ամէնէն այլանդակ պատմութիւններն մէկը։

—Ա՜հ, պատմեցէք։ Կաքաւ ուտելու վրայ ենք, ճիշդ յարմար տեղն է։

—Կը վախամ որ ձեզ ձանձրացնեմ։

—Հոգ չէ, պատմեցէք. Պարպ-Պլէօ ատանկ պատմութիւններ չատ երած է ինծի։ Որսորդութեան պատմութիւններ ունի՝ որոնց ի լուր չնորհքով կը քնանամ քառորդէ մը։

—Ինչ որ ապահովութիւն կուտայ ինծի։ Գիտցէք որ այդ ապարանջանը կը պատկանի անձի մը զոր... աղէկ միաքս ինկաւ, տեսած էք զայն։

—Ո՞վ։

—Ապարանջանը։

—Ո՛չ։ Շօշափած եմ զայն, բայց ինծի ցոյց տուած չէք բնաւ։

—Կ'ուզէ՞ք որ ցոյց տամ։

—Իմ ուզածս ալ տա՛ է։

—Աւասիկ, պատասխանեց Մաքսիմ, սեղանի տիռոցին վրայ դնելով գոհարեղէնը։

Թատերական խաղ մըն էր տա զոր Մաքսիմ ի գործ կը դնէր. անոր առաջ բերելիք արդիւնքը հակնալու համար, սկսաւ տչքերը սեւեռել կնոջ վրայ։

Թիագեղը բնաւ չպատեց յօնքերը, ուր առաջին բացատրութիւնը եղաւ.

—Իրաւ որ գեղեցիկ ապարանջան չէ։ Պէրթ Վէրիէ այդպիսի ապարանջանի մը երեսը չպիտի նայէր։

—Պէրթ Վէրիէ կը ճանչնայ զայն, ու ձեզի համակարծիք է։ Բաւական տգեղ կը գտնէ զայն։

—Բայց կեցէք, գոչեց տիկին Սէրժան. ես ալ կը ճանչնամ այդ ապարանջանը։ Ինծի կը վերաբերէր անիկա, դեռ ամիս մը առաջ. չատ լաւ կ'ըմբռնեմ որ այդ պչրուհին տեսած ըլլայ զայն։ Թեւիս վրայ կը կրէի այն իրիկունը, երբ ճաշեցի անոր հետ։

Մաքսիմ բաւական տխմար դէմք մը առած էր։ Ճիշդ կացութիւնը ունէր այն որսորդին՝ որ աղուէսի մը համար թաւկարդ մը կը լարէ եւ երբ կենդանին ասոր կը մօտենայ, փոխանակ հոն իյնալու, կը հեռանայ թաթով հարուած մը տալով։

—Ի՜նչ, այդ գոհարեղէնը ձեզի՞ կը վերաբերէր, գոչեց Մաքսիմ, դարմանք կեղծելով։

—Այո՛, Աստուած իմ, պատասխանեց Թիագեղը հանդարտօրէն։ Պէտք չէի գործածել զայն, նկատելով որ վայելչաբար կլնի մը թեւը չանցներ ատանկ մանր երկաթեղէններ։ Բայց ի՞նչ ընեմ. իմ Մոլավիացիս առաջին նուէրն էր, եւ հաճոյք պատճառելու համար անոր, հաւանեցայ երկու-երեք անգամ կրել զայն։ Նոյն իսկ կը յիշեմ թէ կորսնցուցած ըլլալով անոր անյան քարերէն մէկը, Բէ փողոցը գտնուող գոհարավաճառի մը խանութը գացի, այդ քարին տեղը նոր մը դնել տալու համար։ Բայց մարդուս մեկնելէն յետոյ դէպի Մոլտավիա, այդ գեղեցիկ նուէրը ձեռքէ հանեցի։

Այդ ամէնը այնքան բնականօրէն զըրուցուած էր որ Մաքսիմ բնաւ չկասկածեցաւ թիագեղին տուած բացատրութեան անկեղծութեան վրայ։ Նոյն իսկ հրճուանք զգաց դիւրաւ հաւատացած ըլլալուն համար, որովհետեւ իրեն ակներեւ կը թուէր թէ թիագեղը չէր խառնուած գողութեան գործին եւ թէ անիկա չպիտի վարանէր լրացնելու հարկ եղած տեղեկութիւնները։

—Կրնա՞ք ըսել թէ որո՞ւ տուիք զայն, հարցուց Մաքսիմ։

—Կ'ուզէի ըսել, բայց ես ալ չեմ գիտեր։ Երեւակայեցէք թէ առուս մը, այդ անչափ ապարանջանէն աղատելու համար, քամիէօր-բրիզէօրէ մը խնդրեցի որ այդ գոհարեղէնն ալ մէկը մտցնէ այն վաճառման՝ զոր լայորդ օրը պիտի կատարէր Տրուօ փողոցի մէկ բնակարանին մէջ։ Հաւանեցաւ այդ փոքրիկ ծառայութիւնը մատուցանելու ինծի։ Ապարանջանը գնող դանուեցաւ, եւ երեսուն երեք ոսկի անցաւ ձեռքս, ամէն ծախք հանելէ յետոյ։ Աւասիկ իմ պատմութիւնս։ Ձերը պատմեցէք, նայինք։

—Իմինս, մրմնջեց Մաքսիմ։

—Անտարակոյս։ Ինծի ըսէք թէ ո՛ւր եւ ի՞նչպէս գտաք այդ ապարանջանը, ինչո՞ւ համար այնքան կարեւորութիւն կ'ընծայէք անոր, չուզելով անկէ զատուիլ, իբր թէ սիրոյ գրաւական մը եղած ըլլար։

—Կ'ուզէ՞ք անպատճառ գիտնալ, հարցուց Մաքսիմ քիչ մը խորհելէ յետոյ։

—Ինչպէ՞ս, անպատճառ կ'ուզեմ մի։ Տռամի մը հոտը կ'առնեմ ատոր մէջ... ու առաջին կ'ախորժիմ։

—Շա՛տ լաւ, այդ ապարանջանը կորսուած է գողութիւն կատարող կնոջ մը կողմէ։

—Սովորական բան մըն է ասիկա։ կը կարծէի թէ սպանութեան մը... նախանձի... վրիժառութեան մը վրայ կը դառնար խնդիրը. այդ ամէնը կը հասկնամ, բայց գողութիւ՞ն մը պատճառաւ...

—Շատ տարօրինակ գողութիւն մըն է եղածը։

—Այդպէս ըլլալու է որ այս ատենն կը չանգրգռուիք անով։ Ուրեմն պաշտօն ընդունած էք գողուին երեւան հանելու։

—Այո՛, կը յուսամ թէ պիտի յաջողիմ ատոր մէջ։

—Ըսել է ձեր հաճոյքին համար ասիկանութեան գործակալի դեր կը կատարէք։ Նպակաւ գաղափար մըն է ասիկա։

—Ամէն մարդ իր այլանդակութիւնները ունի։ Դուք հաճոյք կը զգաք ձիւնին մէջ կոխկռտելով, իսկ ես կը սիրեմ հանելուկները լուծել։

(Շարունակելի)